

Täysistunto

Torstai 15.4.2021 klo 16.00—18.26

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 18.26.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (16.00—18.01) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (18.01—18.26).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 90, 142, 151–153, 155–159, 163, 164, 166, 167/2021 vp.

3. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
valtiovarainministeri Matti Vanhanen
ulkoministeri Pekka Haavisto
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
työministeri Tuula Haatainen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka

Puhemies Anu Vehviläinen: Päiväjärjestyksen 3. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

3.1. Suullinen kysymys Suomen talouden elvyttämisestä (Mikko Lundén ps)

Suullinen kysymys SKT 71/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lundén.

Keskustelu

16.01 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Marin, Suomi ottaa monessa asiassa mallia Ruotsista ja Saksasta, jotka ovat elvytystoimena alentaneet muun muassa palkkojen ja elintarvikkeiden verotusta. Näyttää siltä, että hallitus kuitenkin haluaa tukea ennemmin kilpailijamaita kuin oman maan yrittäjää ja työntekijää, kun se on antamassa elpymispaketin kautta miljardeja muihin maihin, mutta Suomen verotusta alentamaan ei euroja riitä. Kysynkin hallitukselta: miksi me emme toimi kuten Ruotsi ja Saksa ja kevennä kansalaisten ja yritysten verotusta elvytystoimena? Tämä loisi työtä ja toimeentuloa suomalaisille, mikä on perussuomalainen arvovalinta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.02 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ajatellaan tätä elvytyksen mittakaavaa ja tarvetta, joka tässä taloustilanteessa on, niin on hyvä nähdä se, että johtuen siitä, että erityisesti viime vuonna koronatoimet Suomessa onnistuivat kohtuullisen hyvin, meidän talouskehityksemme oli selvästi parempi kuin monissa, monissa muissa maissa. Viime vuoden talous ei romahtanut niin paljon kuin pelättiin, menetys oli vajaa 3 prosenttia. Tällä hetkellä näyttää siltä, että maailmantaloudessa on alkamassa selvä vahva kasvuvaihe. Kansainvälinen valuuttarahasto ennusti, että maailmantalous kasvaa tänä vuonna 6 prosentilla. Se heijastuu myös Suomeen, ja kyllä se vahvin veto ilman muuta tulee tästä maailmantalouden kasvusta, [Leena Meri: Eli ei ole tulossa!] niin että me emme tarvitse nyt kyllä tällaisia erillisiä lisäelvytyspäätöksiä kaiken sen päälle, minkä hallitus on jo tehnyt [Leena Meri: Niin, ei ainakaan suomalaisille!] ja esittänyt.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Lundén.

16.03 **Mikko Lundén ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten kärkiteema puoliväliriiheen on suomalaisten ostovoiman eli toimeentulon parantaminen. Perussuomalainen vaihtoehto puoliväliriiheen muun muassa madaltaisi palkkojen ja polttoaineen, mukaan lukien lämmitysöljyn, verotusta. Tämä laskisi asumisen ja liikkumisen kustannuksia. Se taas lisäisi työn kannustavuutta ja loisi työpaikkoja ostovoiman noustessa.

Arvoisa hallitus, oletteko oikeasti sitä mieltä, että ilmastoposeerauksen takia suomalaisten asumisen ja liikkumisen pitäisi olla vielä nykyistäkin kalliimpaa? Tällä viikolla ilmestyneen valtioneuvoston oman selvityksen ja tutkimuksen... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu]

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt teillä katkesi mikrofoni.

Niin, kiitos, arvoisa rouva puhemies! — Arvoisa hallitus, oletteko oikeasti sitä mieltä, että ilmastoposeerauksen takia suomalaisten asumisen ja liikkumisen pitäisi olla vielä nykyistä kalliimpaa? Tällä viikolla ilmestyneen valtioneuvoston oman selvityksen ja tutkimuksen mukaan Suomen muuta EU:ta tiukempi ilmastopolitiikka voimistaa negatiivisia työllisyysvaikutuksia — siis negatiivisia työllisyysvaikutuksia. Kysyn teiltä, arvoisa hallitus: milloin aiotte muuttaa ilmastopolitiikkaanne niin, että se ei heikennä Suomen työllisyyttä ja kilpailukykyä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja kukapa vastaa? — Ja ministeri Vanhanen.

16.04 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tainnut olla kutsuttu paikalle sellaisia ministereitä, joille tämä ensi sijassa kuuluu, mutta jos tarkastelen tätä verotuksen osalta, hallitus ei ole tälle vuodelle ajamassa mitään uusia veronkorotuksia näiltä osin kuin viittasitte, eli tässä suhteessa mielikuva, jota luotte, on virheellinen.

Tällä hetkellä, jos ajatellaan kotitalouksien ostokykyä tämän kriisin toivottavasti loppuvaiheessa, me tiedämme sen, että kun kotitalouksissa ei ole oikein päästy kuluttamaan, niin säästöaste on kasvanut ja ennusteet elpymisestä tämän montun jälkeen ovat vahvat. Valtiovarainministeriö tulee lähiviikkoina julkistamaan tuoreimman taloudellisen katsauksensa ja ennusteensa. Sen luvut eivät tietysti vielä ole tiedossa, mutta kaikki muut tutkimuslaitokset ovat ennustaneet tälle vuodelle semmoista 2—3 prosentin kasvua kansantuotteen. Se jo itsessään kertoo siitä, että kulutuskysyntää on olemassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Halla-aho.

16.06 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Etenkin keskusta puhuu mielellään maakuntien elinvoimasta. Me perussuomalaisissa emme usko, että elinvoima voidaan turvata pelkällä tukiaispolitiikalla — varsinkaan sellaisella tukiaispolitiikalla, jossa Suomi maksaa 6 miljardia euroa EU:lle ja saa siitä vajaan kolmanneksen omaan käyttöönsä. Ainoa elinvoiman tae on se, että maakunnissa on työpaikkoja ja tuottavaa toimintaa. Suomi elää vientiteollisuudesta, ja erityisesti tämä pätee Maakunta-Suomeen. Vientiteollisuus ei pärjää globaalissa taloudessa, jos sen kustannustekijöitä lisätään ja kokonaisveroaste on korkea tai jos punavihreä ilmastopolitiikka tekee toimintaympäristöstä epävarman.

Kysyisin: millä konkreettisilla keinoilla hallitus aikoo sekä yleisesti että nyt erityisesti koronatilanteessa edistää tuottavien työpaikkojen syntymistä Maakunta-Suomeen? Toivon, että vastaukseksi ei tarjota EU:n tukimiljardeja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.07 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän vaalikauden aikanakin, hallituksesta riippuen tai riippumatta, teollisuus on tehnyt investointipäätöksiä. Yleensä kaikki teollisuuden investointipäätökset [Jussi Halla-aho: Rotterdamiin!] kohdistuvat maakuntiin. Niiden esteenä eivät ole olleet ne tekijät, jois-

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

ta te pelottelette, eli [Leena Meri: Pelottelette?] tässä suhteessa minusta luotte väärää mielikuvaa.

Tämä hallitus alensi teollisuuden sähköveron EU-minimiin. Se oli merkittävä, muistaakseni yli 200 miljoonan euron etu. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entäs päästökauppa-kompensaatio?] En muuten heti löydä teollisuuteen liittyen sellaisia verojen korotuksia, joista te tässä annatte mielikuvan, että näitä olisi tehty. Verotuksen toimin teollisuuden kilpailukykyä on vahvistettu. Tässä aiemmin joitakin viikkoja tai kuukausia sitten viittasitte — tai ette te, vaan joku teidän edustajistanne viittasi — samoin tähän ikään kuin polttonesteiden hinnan nousuun, ja viittaus oli [Oikealta: Entä päästökauppa?] meriliikenteen kustannuksiin. Silloin en saanut puheenvuoroa, mutta nyt sanon: eivät merikuljetukset maksa polttoaineveroja Suomelle. [Jussi Halla-aho: Ei kukaan sellaista kysynytkään!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

16.08 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aina kun perussuomalaiset esittävät työllisyys- ja hyvinvointitoimena veronalennuksia, niin hallitus kaivaa jostain vasemmistolaisimmat kommentaattorit kertomaan, että ”huono idea, ei toimi”. Sen jälkeen hallitus tekee niin sanottuja työllisyystoimia, [Välihuutoja vasemmalta] jotka lisäävät veroja, lisäävät byrokraattien määrää ja paisuttavat julkista sektoria. Perussuomalaiset sen sijaan haluavat keskittyä yritysten toimintaedellytyksiin ja kansalaisten ostovoimaan. Yritykset itsekin sanovat, että nimenomaan työn verotuksen alentaminen olisi niille hyödyllisintä, ja tämä hyöty sitten etenee muihin ympyröihin, kuten tuotteiden hintoihin, työllisyyteen ja ostovoimaan.

Ja kun katsotaan, mitä hallitus sitten on tehnyt eli kahdella kädellä menoelvyttänyt — menoelvyttänyt jopa Italiaa ja Espanjaa ja Keski-Euroopan kilpailijamaita — niin tässä tulee mieleen, oletteko te ollenkaan miettineet tätä veroelvyttämistä. Eli olisiko mahdollista veroelvyttää suomalaisten hyväksi, [Puhemies koputtaa] työllisyyden ja ostovoiman parantamiseksi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.09 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun verrataan eri maita, niin meillä on maita, joissa viime vuonna kansantuote romahti jopa noin 10 prosentilla. Meillä se romahdus oli ehkä vajaa 3 prosenttiyksikköä, ja se kertoo siitä, [Leena Meren välihuuto] että ne elvytystoimet, joita me teimme, olivat ilmeisen onnistuneesti osuneet siihen työhön ja tuotantoon ja toimintaan, jota Suomessa tapahtuu. [Maria Guzenina: Sitä perussuomalaiset vastustivat!] Eli huolimatta siitä, että Suomea koronan takia on jouduttu hyvin paljon sulkemaan ja ulkomaankauppa on ollut vaikeuksissa, se tapa, jolla siihen on vastattu, on kuitenkin johtanut siihen, että meillä romahdus ei ollut todellakaan niin paha kuin muualla. [Leena Meri: Sehän lohduttaa montaa!] Kyllä se jonkinlaisesta onnistumisesta myös elvytyksen kohdentamisen osalta kertoo.

Verojen keventäminen elvytyskeinona yleensä tarkoittaa sitä, että niitä verotasoja ei palauteta uudelleen takaisin. Se on pysyvä menetys. Ja kyllä hallitus tässä tilanteessa kantaa erittäin syvää huolta siitä, että me velkaannumme vuosittain noin 10 miljardilla eurolla, ja kynnys siihenkin, että vapaaehtoisesti nyt luopuisimme pysyvästi tuloista, [Puhemies koputtaa] on erittäin korkealla. [Välihuutoja oikealta]

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja vielä ministeri Haatainen.

16.10 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä peräänkuulutettiin työllisyystoimia ja verotusta keinona, mutta kyllä myös valtiovarainministeriön virkamiesten laskelmien arviot perustelevat sitä, että tarvitaan rakenteellisia uudistuksia, ja niitä tämä hallitus on tehnyt.

Me olemme tehneet ikääntyviin liittyvän ratkaisun. Me olemme viemässä eteenpäin pohjoismaista työvoimapalvelumallia, eli työvoimapalveluita vahvistetaan merkittävästi, viedään ne nyt sinne paikallistasolle vielä lisäksi ja resursseja vahvistetaan tähän, koska nimenomaan sen on nähty vaikuttavan, että TE-toimistojen palvelut ovat kunnollisia. Sieltä se työtön saa tukea ja apua, ja sitä kautta muissa Pohjoismaissa on nähty, että työttömyysjaksot ovat lyhentyneet ja työllisyysaste on noussut. [Sari Sarkomaan välihuuto — Ben Zyskowiczin välihuuto] Oppivelvollisuuden jatkaminen on merkittävä työllisyystoimi, ja muita jatkotoimenpiteitä me valmistelemme nyt kehysriiheen. Siellä on mittava joukko asioita, joita on tulossa. [Puhemies koputtaa] Me teemme työllisyyspolitiikkaa tosi vahvasti. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitenkäs ne maakuntien työpaikat?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tavio.

16.11 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ministeri Haatainen näytti siinä aikamoista heikkoutta hallitukselta, joka kokee kaikki uudistukset tai kaikki lainmuutokset rakenteellisiksi uudistuksiksi. Näin ei varmastikaan ole.

Valtiovarainministeri Vanhanen, te kerroitte äsken puheenvuorossanne näkeväne verot pysyvinä tuloina valtiolle. Tämä on mielestäni aika erikoinen näkemys jopa keskustaministeriltä, koska nythän nimenomaan tarvittaisiin uusia työpaikkoja ja uusia tuloja, ja niitä nimenomaan saadaan parantamalla sitä kilpailukykyä ja ostovoimaa ja keventämällä verotusta. Perussuomalaiset näkevät tämän koronaelvytyksen nimenomaan mahdollisuutena yhdistää sen tähän työllisyystavoitteeseen Ruotsin ja Saksan tavoin, kun on vähennetty veroja tässä koronaelvytyksenä. Toimivatko nämä maat siis mielestänne väärin? Onko siellä huonommat taloustieteilijät kuin valtiovarainministeriöllä meillä Suomessa? Sen sijaan, että te lähetätte sen 6 miljardia sinne etelän vetelille, niin käyttäkää ne rahat täällä Suomessa suomalaisen työvoimaan. Oletteko harkinneet hallituksessa, [Puhemies koputtaa] että annettaisiin ehkä työtulovähennyksen kaltainen koronavähennys, [Puhemies koputtaa] elvytettäisiin suoraan verovähennyksellä? [Perussuomalaisten ryhmästä: No eihän sitä nyt suomalaisille!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.13 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä meillä ei ole harkinnassa. Jos verrataan Suomen viime vuoden talouskehitystä esimerkiksi Ruotsiin ja Saksaan, niin kyllä se vertailu voidaan tehdä, ja en usko, että Suomi siinä vertailussa häviää. Eli me olemme harkinneet ne elvytystoimet, joita Suomessa tehdään: [Leena Meri: Ideoita ei oteta vastaan!] Miten vastaamme tähän koronaan? Millä tavalla pyrimme myös auttamaan yrityksiä, jotka ovat joutuneet sulkutoimenpiteiden kohteeksi. Olemme tehneet, mitä mahdollisuuksien rajoissa on, ja tulosta voidaan verrata kylä hyvin Ruotsiin ja Saksaan.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Finanssikriisin aikana ajoin myös veroelvytystä keinona. Silloin harkittiin, että sitä tarvitaan. Tässä kriisissä en pidä sitä parhaana keinona, vaan olemme käyttäneet niitä keinoja, joita on, ja siitä tietysti hallitus vastaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo.

16.14 **Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyselyjen mukaan peräti 14 prosenttia yrityksistä on konkurssiuhan alla, matkailu- ja ravintola-alalla jopa kolmasosa. Hallituksen rajoituspolitiikka on edelleen ollut Marinin lekan kanssa heilumista, vaikka toistuvasti on huomautettu, että tarkka rajaaminen ja aivan välttämätön toiminnan rajoittaminen on mahdollista.

Hyvä hallitus, yritykset erityisesti niillä aloilla, joihin epidemia on rajusti osunut, tarvitsevat edelleen tukea. Sinänsä tarpeelliset tuet ovat parhaimmillaankin vain väliaikainen laastari. Yrittäjät haluavat päästä taas terveysturvallisuus huomioiden töihin. He haluavat saada näkymän tulevaisuudesta, johon kannattaa investoida, ja palauttaa luottamuksen Suomeen, joka tulee apuun silloin kun tarve on kovin. Kysyisinkin: voisimmeko kuitenkin ottaa käyttöön nopeasti esimerkiksi kevennetyt lomautukset ja verojen helpotetut maksujärjestelyt ilman korkoa tai vaikkapa sallia ravintoloille viinien ulosmyynnin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.15 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä yksi, maksujärjestelyt, koskee valtiovarainministeriötä. Olemme kaksi tai kolme päivää sitten ilmoittaneet, että hallitus tuo eduskunnalle maksujärjestelyihin liittyen maksamattomien verojen osalta koronalennuksen 7 prosentista 2,5 prosenttiin ja sen, että maksujärjestelyn pidennykseen voivat hakeutua myös ne, jotka ovat jo siinä olleet. Eli nämä esitykset ovat tulossa eduskuntaan. Se on vastaavanlainen reagointi kuin oli viime vuoden aikana käytössä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Lintilä.

16.16 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jaan paljolti kuvan, minkä edustaja Sankelo esitti. Kyllä yrityksille on äärettömän tärkeä se kuva, ennustettavuus, jonka he näkevät tilanteesta. Erityisesti se korostuu matkailupuolella tällä hetkellä. Myös sen kuvan jaan, että yritykset eivät halua elää tuilla, vaan he haluavat elää sillä omalla yrittämisellä ja siitä tulevalla tuotolla.

Me olemme pyrkineet kannattamaan yrityksiä tämän kriisin yli. Meillä on tällä hetkellä vähän reilulla kahdella miljardilla tuettu yrityksiä erilaisilla tuilla, mikä on merkittävä määrä. Mutta hallitukselta on tullut nyt exit-suunnitelma, eli siis miten lähdetään yhteiskuntaa avaamaan, ja minä toivon hyvin hartaasti, että me voimme rokotuksien myötä aientaa sitä suunnitelmaa, koska se olisi erittäin tärkeää esimerkiksi mainitsemallenne matkailualalle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tähän vielä ministeri Haatainen.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

16.17 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Sankelo kysyi näistä lyhennetyistä lomautuksista. Pitää muistaa, että yritykset saivat viime vuoden alussa merkittävän tuen sitä kautta, että näitä jaksoja lyhennettiin, näitä lomautusilmoitusaikoja, ja samanaikaisesti sitten myös työttömille tarjottiin mahdollisuus työttömyysturvaan heti alusta lähtien ilman näitä omavastuupäiviä. Tämä oli merkittävä kädenojennus yrityksille, että lomautusaikoja pystyttiin lyhentämään.

Lomautusjärjestelmä kaiken kaikkiaan on meillä toiminut tällaisena suojaavana puskurina, toisin kuin monissa muissa maissa, joissa sitten on jouduttu jakamaan suoraa rahaa tilalle. Eli näitä keinoja on käytetty, mutta tämä päättyi työmarkkinajärjestöjen tekemän sopimuksen mukaisesti, ja sitä ei sitten enää jatkettu. Se oli tuossa yllättävässä tilanteessa, kun korona tuli vyörymällä ja vaikeutti yritysten asemaa, erittäin tärkeä toimenpide. [Sari Sarkomaa: Miksei enää, ministeri Haatainen? — Juhana Vartiainen: Eduskunta päättää!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Talvitie.

16.18 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erityisesti palvelualan yrityksiltä on tosiaan happi loppumassa, kassat on tyhjennetty, lainat on nostettu ja säästöt on revitty. Epidemian pitkittyminen ja rajoitukset jatkuvat.

Valitettavasti olemme kuulleet uutisia, että rokotetoimitukset voivat viivästyä edelleen. Oma kotikaupunkini Oulu on saanut rokotuksia huomattavasti vähemmän kuin monet muut suuret kaupungit.

Rokotetodistus olisi erinomainen keino mahdollistaa teatterissa tai ravintolassa käynti tai asiointi niissä liikkeissä, joiden tarina ilman asiakkaita uhkaa päättyä. Esimerkiksi Tanskassa todistuksen avulla ihmisten perusoikeudet liikkua ja harjoittaa elinkeinoa on voitu palauttaa turvallisesti ja näin ottaa harppaus kohti normaalia elämää. Suomessa pääministeri ja ministeri Kiuru ovat julkisuudessa osin vastustaneet tätä todistusta.

Arvoisa puhemies! Kysynkin nyt hallitukselta: eikö rokoteaikataulun viivästyminen olisi sittenkin syy painaa kaasua rokotetodistuksen käyttöönotossa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.19 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me toukokuussa tulemme saamaan sen valmistelun kautta, joka on jo aikoinaan käynnistetty, käyttöön tämän todistuksen, jota edustaja peräänkuulutti rokotteiden osalta. Valmistauduimme tähän EU-maiden etulinjassa nimenomaan siksi, että katsoimme, että myös EU-tasolla tämä rokotetodistuksen käyttöönotto olisi hyvä saada läpi, ja näin vihreä todistus myös etenee EU:ssa, mutta epäily tällä hetkellä on, että aikataulu on tuolla kesäkuun puolella. [Sari Sarkomaa välihuuto]

Mihin tätä todistusta sitten käytetään? Siitä ei ole tehty valtioneuvostossa linjauksia. Minä en ole ottanut ehdotonta totuutta siitä, onnistutaanko koronatodistukselle antamaan muitakin kuin matkustamiseen liittyviä tehtäviä, mutta se on sanottava, että perusoikeuksia me emme valitettavasti voi katsoa vain yhdestä tuutista, [Ben Zyskoviczin välihuuto] vaan me joudumme katsomaan niitä monesta näkökulmasta. Ja siksi oikeudellinen arvio on tehty tuolla oikeusministeriössä siitä, miten tällaista todistusta voitaisiin käyttää ja minkälaisia reunaraameja sille on asetettu, ja olen sen tiedon varassa, jonka olen sieltä saanut. [Ben Zyskowicz: Onko se teistä vieläkin sulkemisväline?]

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

16.20 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä koronatodistuksesta tai rokotustodistuksesta keskusteltiin eilen täällä pitkään, ja minusta tässä ministeri Kiuru vastasi siihen erittäin ytimekkäästi.

Minä kysyisin nyt hallitukselta ja valtiovarainministeri Vanhaselta oikeastaan sen alkuperäisen kysymyksen mukaisesti taloudellisesta tilanteesta: Katsoin juuri tuoreeltaan Findikaattori-tietokannasta, että työllisyysaste Suomessa helmikuussa oli 70,0 prosenttia. Vuosi sitten se oli 70,3. Vähemmän oli erittäin pieni. Tietenkin jokainen menetetty työpaikka on erittäin huono asia, mutta pyytäisin valtiovarainministeriltä arviota siitä, mitkä perimmäiset syyt ovat taustalla siinä, että olemme onnistuneet säilyttämään työllisyysasteen tämänkin vuoden helmikuussa koko 2000-luvun kolmanneksi parhaalla tasolla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.21 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan niin meillä kuin ehkä muuallakin maailmassa siinä vaiheessa, kun pandemia käynnistyi, odotukset talouden kehityksestä olivat paljon pessimistisemmät kuin mitä toteutui. Jostain luin — en tiedä, kuinka tieteellistä se on — että ehkä peräti noin 92 prosenttia bisneksistä pystyi jatkamaan hieman toimintatapoja muuttamalla liiketoimintaa kuten aikaisemminkin ja löysi uusia mahdollisuuksia. Kovimmat iskut ovat tulleet erityisesti palvelualoille, niille aloille, joilla ihmisten pitäisi liikkua ja tavata suoraan. Näistä on paljon puhuttu myös eduskunnassa. Mutta kaiken kaikkiaan onneksi pandemian aikana liiketoiminta on pystynyt jatkumaan, ja tämän takia voisi sanoa, että kansantalouden tasolla tilanne on tällä hetkellä parempi ja näkymä on parempi, varsinkin kun maailmantalouden kasvu on käynnistynyt voimakkaasti, mutta sen sijaan julkisesta taloudesta ja sen pitkän ajan tasapainokehityksestä meidän on syytä olla huolissamme. [Ben Zyskowitz: Oikein! Siitä on kyse! — Jukka Gustafsson: Olisiko sittenkin hyvä hallitus?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

16.22 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt todellakin tarvitaan niitä työllisyystoimia ja myöskin sitä, että julkiset menot on pidettävä kurissa. Hallituksen politiikka valitettavasti näyttää siltä, että toteutuu päinvastainen: elikkä meillä velkarahalla lisätään julkisia menoja, ja työllisyystoimet ovat lykkääntyneet aina riihestä toiseen. Nyt tarvitsemme niitä työllisyystoimia.

Ja kun hallitukselle ei tunnu tämä veroelvytys maistuvan — kristillisdemokraatit esimerkiksi kohdentaisivat kotitalousvähennyksen palauttamisen, haluaisimme polttoaineverotusta keventää, omaishoitajien verovapautta, ansiotuloverotuksen alentamista — niin minkälaisia työllisyystoimia meillä on nyt mahdollisuus odottaa hallitukselta tuolla riiheessä? Työllisyystoimet ovat äärimmäisen tärkeitä, ja ilman niitä suomalainen talous ei pääse nousemaan emmekä me pääse taittamaan tätä velkaantumiskehitystä. [Ben Zyskowitz: Just näin! Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

16.23 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korjaan nyt edustaja Essayahin käsitystä siitä, että hallitus olisi siirtänyt aina päätöksiä. Viime syksynä kehysriihessä päätettiin työllisyystoimista, joiden vaikutus valtiovarainministeriön tiukan laskelman mukaan — toistan: valtiovarainministeriön tiukan laskelman mukaan — tuottaa yli 30 000 työllistä. [Sari Sarkomaa: Päätösperäistä!] — Päätösperäistä työllistä, kyllä. — Näistä keskeinen uudistus on pohjoismainen työvoimapalvelumalli, jota lähdetään toteuttamaan ensi vuonna. Lainsäädäntö on siitä valmisteilla, lähdössä kohta lausuntokierrokselle ja tulee eduskuntaan. Oppivelvollisuuden pidentäminen, laajentaminen on merkittävä työllisyystoimi, ja lisäksi on ikääntyneiden kokonaisuus. Nämä kaikki yhdessä ja lukuisa joukko muitakin toimia merkitsevät yhteensä yli 30 000 päätösperäistä työllistä.

Sen lisäksi nyt tässä riihessä me jatkamme tätä yhteensä 80 000 päätösperäisen työllisen [Puhemies koputtaa] etsimistä. Ja näitä kokonaisuuksia tulee olemaan [Puhemies koputtaa] osatyökykyisille, vammaisille ihmisille suunnattavat palvelut, [Puhemies: Aika!] jatkuvan oppimisen kokonaisuudistus, [Puhemies koputtaa] ja monia muitakin hankkeita on vielä neuvotteluissa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tähän kysymykseen vielä edustaja Ranne.

16.25 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvon puhemies! Niin kuin kuulumme äsken ministeri Haataiselta, hallituksen tulopuoli on perustunut pelkästään kuvitteellisiin päätösperäisiin työpaikkoihin, ja kun menot ovat revenneet, niin tuloja on kasvatettu taas nostamalla tätä työllisyystavoitetta. Siis maailma ei toimi niin. Me tarvitsemme lisää yksityisiä työpaikkoja. Onko nyt niin, että nämä teidän työllisyystoimenne tuottavat näitä niin sanottuja työpaikkoja kasvattamalla julkista sektoria velka- ja verovaroin? Tämä näyttää juuri tältä. Ja mitä suuremmaksi julkinen sektori suhteessa yksityiseen kasvaa, sitä huonommin tässä käy. [Mika Niikko: On monta poliittista työpaikkaa odottamassa siellä!] Yritykset joutuvat lopulta maksajiksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.26 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kysymyksessä meni nyt ehkä muutama asia hieman sekaisin. Ensinnäkin on nähtävä, että se finanssipolitiikka, mitä hallitus on tämän kriisin aikana harjoittanut, se elvyttävä politiikka, kuntia ja alueita tukeva politiikka, yrityksiä tukeva politiikka, on aiheuttanut meille huomattavasti pienemmän taloudellisen vaurion moniin muihin maihin verrattuna, eli ne aktiiviset toimet, joita hallitus on koronavuoden aikana tehnyt, ovat pelastaneet suomalaisia työpaikkoja, yrityksiä. Mutta me kaikki tietenkin ymmärrämme sen, että kriisin pitkittyessä tilanne on yhä hankala, ja näitä toimia edelleen tarvitaan.

Sitten toinen kysymys on se, minkälaisia rakenteellisia uudistuksia tämä maa tarvitsee, jotta tulevaisuudessa työllisyys voi vahvistua. Ja näitä rakenteellisia uudistuksia hallitus on tehnyt, ja näitä uudistuksia me jatkamme. Sen lisäksi me tietenkin tarvitsemme niitä toimia, joilla niitä työpaikkojakin luodaan, eli investointeja, yritysten tukemista, sitä kokonaisuutta, millä kasvua haetaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

3.2. Suullinen kysymys hallituksen puoliväliriihestä (Elina Lepomäki kok)

Suullinen kysymys SKT 72/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Lepomäki.

Keskustelu

16.27 **Elina Lepomäki kok:** Arvoisa puhemies! Hallitus on nyt tänään puhunut, että Suomen talous on elpynyt odotettua paremmin ja tilanne on hyvä. Teidän kestävyystiekartassanne sanotaan, että jos Suomen talous elpyy rivakammin kuin odotetaan, niin aiotte kiristää finanssipolitiikkaa tai ainakin harkita sitä. Pääministeri Marinilta kysyisin: minkälaista leikkauslistaa olette suunnitellut tulevaan kehysriiheen?

Toinen kysymys: Ministeri Vanhanen puhui siitä, että maailmantalous on lähtenyt kasvuun ja Suomikin pääsee imuun. Nythän ongelma ei ole pelkästään tämä tämän hetken tilanne ja elvytys vaan Suomen rakenteellinen heikko kilpailukyky. Meidän veroasteemme on 8 prosenttiyksikköä korkeampi kuin muissa läntisissä teollisuusmaissa keskimäärin, ja me käymme näiden maiden kanssa kauppaa päivittäin. Miten me auttaisimme yrityksiä pärjäämään siinä kilpailussa paremmin? Te olette toistaiseksi tällä kaudella nostaneet veroja. [Puhemies koputtaa] Olisiko mahdollista myös laskea veroja, erityisesti pidemmällä tähtäimellä, [Puhemies koputtaa] pääministeri?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.28 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti valtiovarainministeri Vanhanen veroista vastaavana ministerinä tähän jälkimmäiseen osaan vastata. Mutta mitä tulee tähän kysymyksen ensimmäiseen osaan kehysriiheen liittyen ja siihen liittyen, milloin on oikea aika sopeuttaa ja minkälaista politiikkaa nyt tarvitaan, niin on hyvä kuitenkin havaita se, että me olemme yhä syvässä kriisissä, ja tällä hetkellä ei ole järkevää tehdä leikkauksia, vaan me yhä tarvitsemme elvyttäviä toimia, ja näitä toimia hallitus on tehnyt ja näitä toimia hallitus tekee. Mutta en ole sulkenut pois sitä, etteikö jo tällä vaalikaudella tai tulevina vuosina voida myös sopeuttamistoimia tehdä. On mahdollista, että näitäkin tehdään, ja tuolloin me tietenkin katsomme kokonaisuutta, niin menosopeutusta kuin tulosopeutusta. Mutta on tärkeää nähdä se, että vaikeassa suhdannetilanteessa, [Ben Zyskowicz: Tulosopeutus on suomeksi veronkiristys!] jossa me valitettavasti yhä olemme, ei ole aika tehdä sopeutustoimia, vaan sitten kun suhdannetilanne oikenee ja toivottavasti pääsemme kunnolla kasvuun kiinni, niin myös tämä sopeutuspuoli on sellainen, jota on syytä tarkastella.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen. [Matti Vanhanen: Otetaan seuraava vaan.] — No niin. Sitten pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Ja edustaja Lepomäki.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

16.29 **Elina Lepomäki kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt ei ole mikrofoni teillä päällä siellä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen kannattaisi nyt siis päättää, onko aika elvyttää vai eikö ole, ja silloin kysymys näistä veroista on ihan yhtä ajankohtainen kuin tähänkin asti. Muut maat ovat elvyttäneet myös veroja laskemalla, mikä mahdollistaa sen, että ihmisillä jäisi myös enemmän päätösvaltaa siihen, mihin varoja ohjataan.

Työn verotuksen laskeminen olisi myös merkittävä ympäristöteko. Mitä jos olisi taloudellisesti järkevämpää korjauttaa esimerkiksi rikki mennyt pesukone sen sijaan, että tilaa uuden jostain kaukomailta, tai kunnostaa isoäidin nojatuoli? Kokoomus on esittänyt kotitalousvähennyksen laajentamista ja korottamista. Kiertotalousvähennyksen myötä palvelutyön teettäminen olisi kannattavampaa nykyistä useammalle. Kysyisinkin pääministeriltä: Ymmärrätekö, että verotuksen alentaminen olisi myös tehokas ilmastotoimi? [Mika Niikko: Kyllä vai ei?] Miten aiotte tehdä työn teettämisestä Suomessa kannattavampaa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.30 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuloverotuksen ja työllisyyden välistä suhdetta on arvioitu moneen kertaan, ja tuloverotuksen alentamisen käyttäminen työllisyyskeinona ei ole kovin kustannustehokasta. Siitä viime syksynä taisimme täällä keskustellakin. Eli hallitus etsii Suomelle talouskasvua, ja valmistelussa ei ole sellaisia keinoja, esimerkiksi sähköveron alentamisen lisäksi, joka tehtiin jo, että erityisesti haettaisiin nyt verotuksen kautta niitä toimia.

Kyllä meidän kasvupotentiaalissa on kaksi suurta kysymystä, joissa meillä on heikkous verrattuna moniin kilpailijamaihin. Toinen on tämä meidän väestökehitys ja osaavan työvoiman saanti — työvoiman määrä ylipäätään vaikuttaa talouskehitykseen — ja toinen on tuottavuuskehitys. Ja tuottavuuskehityksen taustalla on, voi sanoa, monimutkainen vyyhti. Meillä on tehty investointeja kroonisesti ainakin 10 vuotta liian vähän, ja toisaalta tutkimus- ja kehitystoiminta on pikemminkin alenevalla trendillä. Näihin kolmeen kysymykseen, [Puhemies koputtaa] työvoiman saantiin, investointeihin, t&k-toimintaan, [Puhemies koputtaa] pitää hakea vastauksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

16.32 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi oli valitettavasti aikamoisessa montussa jo ennen koronavirusta, ja se monttu on syventynyt. Nyt on kyse siitä, että kun hallitus kokoontuu puoliväliriiheensä ensi viikolla, [Paavo Arhinmäen välihuuto] niin haluaako se sieltä montusta tulla oikeasti ylös. Se vaatii sitä, että tehdään rakenteellisia uudistuksia, ja hallituksen on kyettävä niihin. Te ette voi kuitata tätä samaa talouspolitiikan linjaa, joka johtaa meidän hyvinvointimme rapautumiseen. Teidän on tehtävä uudistuksia, teidän on tehtävä suunnanmuutos.

Kokoomus esitteli eilen oman ohjelmansa, johon toivottavasti perehdytte, jolla luotaisiin uskoa, toivoa yrityksille, jotta saadaan niitä investointeja, jotta saadaan työpaikkoja ja jotta saadaan tulevaisuudenuskoa meidän yrittäjillemme.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Sen lisäksi vielä sanon sen vain, äskeiseenkin teemaan liittyen, että vaikka meillä olisi vain 14 prosenttia yrityksiä, jotka ovat konkurssin partaalla, niin se on järkyttävä luku, kun se viedään yrityksiksi, yritysten määräksi, ja työntekijöiden määräksi. Samaan aikaan [Puhemies koputtaa] teidän tulee tehdä vielä enemmän, että joka ainut terve yritys [Puhemies koputtaa] autetaan ylös.

Ja verojoustot oli erinomainen uutinen. [Puhemies koputtaa] Haluan vielä kysyä: viedäänhän se nyt ihan jokaisen yrityksen [Puhemies: Aika!] neuvotteluun?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.33 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Verohallintoa koskeva maksujärjestelyjen helpotus tulee lakiesityksenä eduskuntaan. Ja lupaan perehtyä esityksiinne siitä, mitä olette kasvuun liittyen tehneet. Niin kuin aikaisemmin kuvasin, minusta tämä kansainvälinen ympäristö ja myös se, miten me olemme taloudellisesti kuitenkin kohtuudella selvinneet tästä pandemiasta, antaa meille kansantalouden tasolla kohtuullisen näköalan myös eteenpäin. Se meidän heikko kohtamme on selkeästi julkisessa taloudessa. Ja kun veroistakin puhutaan, niin kyllä hallitus joutuu takaraivossaan pitämään sen, että me nakutamme 10 miljardin alijäämää tänä vuonna, [Petteri Orpon välihuuto] eikä siinä niin kauhean kevyesti tehdä myöskään verotuksen kohdalla kevennyspäätöksiä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

16.34 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluaisin ministeri Kiurulta kysyä: Kun nyt täällä tänään annatte — hyvä niin — selvästi myönteisemmän käsityksen suhteestanne tähän koronatodistuskysymykseen, niin että se voisi olla tapa avata useammalle nopeammin tapahtumia sekä muita kulttuuri- ja liikuntapalveluita, onko sillä aikaa odottaa sitä, että pikkuhiljaa valmistellaan ja harkitaan, kun exit-suunnitelmassanne sanotaan, että hallitus ei valmistele sille kansallista käyttöä? Pitäisikö nyt heti hallituksen tehdä toimeksianto ja lähteä nopeasti myös tämän lainsäädännön tai säädösympäristön osalta eteenpäin ennen kuin ollaan jo syksyssä ja tarve on ohi?

Valtiovarainministeri Vanhanen, viittasitte äsken hyvin siihen, että julkinen talous on meidän keskeinen ongelmamme. Työllisyystoimien osalta, kun olemme niitä koonneet myös siinä raportissa, johon Orpo viittasi, valitettavasti näyttää siltä, että hallituksen työllisyyspäätöksissä saldo on miinus 70 miljoonaa euroa julkisen talouden vaikutuksiin, kun tavoite oli 2 070 miljoonaa eli 2 miljardia plussaa. Onko valtiovarainministeriö luopunut siitä tavoitteesta, [Puhemies koputtaa] että työllisyystoimet tuovat 2 miljardia liikkumavaraa, plussaa, julkiseen talouteen, vai teettekö niitä rakenteellisia uudistuksia ensi viikolla?

Puhemies Anu Vehviläinen: Aika. — Ministeri Vanhanen.

16.35 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin työministeri Haatainen edellä kuvasi, viime syksyn päätöksissä oli rakenteellisia uudistuksia valtaosaltaan, ja niillä on julkiseen talouteen positiivinen vaikutus. Se 2 miljardia, johonka viittasitte, liittyy siihen tavoitteeseen, että julkista taloutta kaikkiaan pitäisi noin 5 miljardilla parantaa vuosikymmenen loppuun mennessä. Saattaa

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

olla, että nyt kun voi sanoa, että lähtötilanne ei ole niin paha kuin se oli viime syksynä, niin 5:tä miljardia aavistuksen pienemmälläkin summalla saadaan velkasuhde taittumaan, ja oman käsitykseni mukaan se pitää voida saada taittumaan jo ennen vuotta 2030. Sitä, miten sitten sen 5 miljardin sisällä nämä eri osiot — julkisen sektorin tuottavuus, julkisen sektorin kiinteistökykyt, kilpailuttamisen parantaminen, työllisyystoimet, toimet talouden kasvun edistämiseksi — lopulta jyvittyvät, en lähde eurolleen määrittämään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kopra.

16.37 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen tässä nyt kuunnellut hallituksen selityksiä suhtautumisesta yrittäjiin ja heidän pelastamiseensa tässä pandemiatilanteessa, ja tilanne on vähän epämääräinen. Ministeri Vanhanen siellä puhui yrittäjien puolesta, samoin Lintilä, mutta sitten pääministeripuolueen suunnasta viime aikoina on kuultu aika epämääräisiä kannanottoja. Muun muassa varapuheenjohtaja Niina Malm totesi eilen: ”Työnantajien ilmeinen tarkoitus on ratkaisullaan heikentää palkkoja ja muita työehtoja, ajaa ay-liike ulos työpaikoilta ja palauttaa isäntävalta tehtaisiin.” [Vasemmalta: On ihan oikeassa!] Tämähän on pääministeripuolueen asenne suomalaisia yrittäjiä kohtaan?

Arvoisa puhemies! Kysyn teiltä, ministeri Lintilä, te kun katsotte aitiopaikalta suomalaisten yritysten kuolinkouristuksia, [Petri Hurun välihuuto] he kamppailevat henkitoreissaan elantonsa puolesta: kuinka te voitte toimia tällaisessa hallituksessa ministerinä, kun asenne on tämä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.37 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varapuheenjohtaja Malmin kannanotto liittyi siihen erittäin huolestuttavaan tilanteeseen, joka meillä on valitettavasti työmarkkinoilla tällä hetkellä havaittavissa, eli sopimus pohjaisen järjestelmän murentamiseen. On erittäin valitettavaa, että tässä muutoinkin vaikeassa tilanteessa osa työnantajapuolesta on päätenyt ratkaisuihin, joissa puretaan sitä sopimusyhteiskunnan peruseriaatetta, jonka varaan maata on niin pitkään rakennettu. Meidän näkökulmastamme tietenkin se, että Suomessa voidaan sopia työnantaja- ja työntekijäpuoli yhdessä, on asia, joka rakentaa tätä maata eteenpäin, ja toivottavasti tämänkaltaisen sopimusyhteiskunnan puolesta voimme tehdä töitä tulevaisuudessakin.

Mutta mitä tulee yritysten tilanteeseen, niin tämä on kyllä asia, josta me kaikki jaamme huolen. Korona on kurittanut monia yrityksiä, monia työpaikkoja ja työntekijöitä erittäin kovalla kädellä. Tämä on globaali pandemia, jota me emme ole valinneet mutta jonka kourissa me kaikki olemme, ja senkin vuoksi hallitus on tukenut yrityksiä ja työllisyyttä koronavuoden aikana erittäin mittavasti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Junnila.

16.39 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Veronalennusten ja kasvun lisäksi kansalaiset ja yritykset odottavat jämäkkää päätöksentekoa kehysriihessä, jotta menoille asetettua raamia noudatetaan ja julkisten menojen paisuttaminen päättyy. Jotta asia voidaan laittaa kuntoon, tulee hallituksen olla toimintakykyinen ja sen johtami-

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

sen järjestelmällistä, kuitenkin luemme lehtien palstoilta, kun hallituksen ministerit nokittelevat toisiaan täysin turhanpäiväisesti. [Vasemmalta: Onneksi ei edellisessä hallituksessa!] Arvoisa hallitus, nyt, jos koskaan, on yhteistyön aika. Pääministeri Marin, te johdatte hallitusta, milloin lopetatte hallituksen keskinäisen riitelystä ja keskittätte tarmonne ratkaisemaan yhteiskunnan suuria ongelmia joutavan moraalisäteilyn sijaan? [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.40 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olen kyllä aivan samaa mieltä siitä, että yhteistyötä pitää tehdä niin hallituksessa kuin toivottavasti täällä eduskunnassa myös hallitus—oppositiipuolueiden rajat ylittävästi.

Se teema, mistä me olemme tänään keskustelleet, on talous ja työllisyys, ja hyvä niin. Yksi semmoinen kysymys tulevaisuuden osalta on tietenkin se, millä tavalla me luomme kasvua tähän maahan, millä tavalla me luomme niitä toivon ja kasvun näkymiä. Toivottavasti tämä on asia, jonka yhdessä voimme jakaa.

Tämän puheenvuoronne innoittamana tässä esitän kutsuja. Olemme tästä hallituksessa jo keskustelleet ja hallituspuolueiden puheenjohtajien kanssa keskustelleet, ja olen tästä aikaisemmin maininnut myös oppositiipuolueiden puheenjohtajille. Esitän kutsun kaikille eduskuntapuolueille, myös oppositiipuolueille, keskustelemaan tki-panostusten nostamisesta pysyvästi sillä tavalla, että saavuttaisimme sen 4 prosentin rajan. Tässä tarvitaan parlamentaarista yhteistyötä, ylivaalikautista yhteistyötä, ja mielelläni esitän yhteistyön hengessä kutsun oppositiolle tähän keskusteluun. [Kimmo Kiljunen: Tuletteko mukaan?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kalli.

16.41 **Eeva Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensi viikon kehysriihen tärkeimpiä kysymyksiä ovat tosiaan työllisyys ja kasvu. Työllisyys on saatava ylös ja velka alas, mutta tämä on tehtävä tavalla, joka pitää kaikki mukana. Keskusta lähtee siitä, että velkaantumisen on saatava hallintaan, ja se on saatava hallintaan nimenomaan tekemällä rakenteellisia uudistuksia, jotka tuovat yhä useammalle työtä ja toimeentuloa. Näin voimme välttää leikkauksia ja veronkorotuksia. Mitä enemmän uudistuksia, sitä vähemmän leikkauksia tai veronkorotuksia.

Kysyisin pääministeri Marinilta: Miten tärkeänä näette rakenneuudistusten roolin julkisen talouden tervehdyttämisessä ja työllisyyden nostamisessa kohti pohjoismaista tasoa? Miten arvioitte hallituksen onnistumista rakenneuudistusten tekijänä suhteessa edeltäjiin, viitaten jo aiemmin kuultuun ministeri Haataisen vastaukseen? Ja vielä, arvoisa puhemies: voisiko tämä hallitus jäädä historiaan hallituksena, [Leena Meri: Kyllä se jää! — Perussuomalaisen ryhmästä: Kyllä jää!] joka kykeni tekemään [Puhemies koputtaa] enemmän rakenteellisia uudistuksia kuin monet sen edeltäjät?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.42 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt rakenteellisia uudistuksia työllisyyden puolella ja koulutuksen puolella, ja näitä uudistuksia me ehdottomasti haluamme jatkaa. Näiden työllisyystoimien ja rakenteellisten

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

uudistusten lisäksi tietenkin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on merkittävä uudistus, jonka tämä yhteiskunta tarvitsee.

Sen lisäksi yksi kokonaisuus, jonka haluan mainita, on väestöpolitiikka, koska me näemme, että meillä tulevaisuuden osalta merkittävä kysymys on huoltosuhde ja se, että meillä on työikäistä väestöä maassa. Tältä osin myös väestöpolitiikka ja kannustava perhepolitiikka, perheiden tukeminen, on asia, josta hallitus haluaa pitää huolta ja josta me haluamme ratkaisuja yhdessä tehdä.

Eli kyllä, rakenteellisia uudistuksia tarvitaan niin työllisyyden puolella, palvelujärjestelmän puolella kuin väestöpolitiikan puolella. [Jussi Halla-ahon välihuuto — Eduskunnasta: Hallitus jää historiaan velanotossa!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindtman.

16.43 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tämän hallituksen ajalta täytyy sanoa yksi tärkeimmistä ja aidosti vaikuttavimmista työllisyystoimista, se on ollut oikein ajoitettu ja kohdennettu finanssipoliittinen elvytys koronakriisin keskellä. Me olemme elvyttäneet itse asiassa vähemmän kuin keskimäärin Euroopassa, mutta sen vaikutus on ollut erittäin tehokasta, koska meidän taloudelliset tappiot ovat olleet pienimmästä päästä Euroopassa. Eli kyllä tässä hallitus on jotain tehnyt oikein.

Arvoisa puhemies! Haluan tuoda sen näkökulman tähän keskusteluun, että tämä koronakriisihän on jakautunut hyvin epätasaisesti: on toisia, jotka ovat saaneet pitää työnsä, vaikkakin nämä rajoitukset ovat rajoittaneet kulutusta, mutta sitten on heitä, jotka ovat menettäneet työnsä tai joutuneet lomautetuiksi ja ovat yhteisen tuen varassa. Nyt tämä resepti, jota oppositio täällä tarjoaa, on sellainen, että täällä Lepomäki penää leikkauslistoja ja samaan aikaan vaaditaan veronkevennyksiä, [Ben Zyskowicz: Kyllä se on teidän oma ohjelma!] ja kyllä nämä leikkaukset asumistukeen, toimeentulotukeen, työttömyysturvaan kohdistuisivat juuri heihin, jotka ovat tämän kriisin johdosta menettäneet asemiansa, ja veronkevennykset kohdistuisivat taas toisille.

Arvoisa puhemies! Kysyn valtiovarainministeriltä: onko nyt leikkausten aika? [Naurua — Eduskunnasta: Hyvä kysymys!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.44 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Nyt on aika tehdä päätöksiä ja suunnitelmaa siitä, millä tavalla kaiken hyvän keskellä myös julkinen talous kyetään pitämään kestäväenä, niin että myös luottoluokittajien luottamus Suomen — voisi sanoa, vanhenevan Suomen — kykyyn huolehtia vastuistaan säilyy ja pysyy vahvana. Ylivoimaisesti tärkeintä tässä on, millä tavalla saamme aikaan kestäväää kasvua, joka on sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväää kasvua, jolla me tienamme leipämme. Sanoisin, että tämän vaikutus on myös julkisen talouden kestävyuden kannalta viisi—kymmenkertaisesti niin suuri kuin se, minkä verran koskaan kannattaa ajatella tällaisilla perinteisillä leikkauksilla tai veronkorotuksilla tätä tasapainoa hakea.

Sen takia uskoisin, että puoliväliriihikin tulee ennen muuta keskittymään tässä suhteessa toimenpiteisiin, joilla saamme kasvua aikaan. Ilman uusia toimenpiteitä, ottaen huomioon meidän väestökehityksemme, [Puhemies koputtaa] meidän kasvupotentiaali on vain

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

noin prosentin vuodessa, ja jos se toteutuu, silloin tämä yhteiskunta on hiipuva yhteiskunta. [Oikealta: Velka kasvaa!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Arhinmäki.

16.46 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaksi vuotta sitten täällä salissa puhuttiin siitä, onko tuo oikea laita oikea paikka perussuomalaisille. Nyt kun kuuntelee sitä, että valtiovarainministeri Vanhasta pidetään vasemmistolaisena sosialistina, niin täytyy sanoa, että ei se ihan väärä paikka ole. Toisaalta huomaan, että hätä [Leena Meri: Hah hah!] iski kokoomukselle, joka yrittää nyt oikealta koukata perussuomalaisista ohi vaatimalla yhtä aikaa koronan keskellä leikkauksia niille, jotka ovat koronasta eniten kärsineet, ja samaan aikaan veronalennuksia niille, jotka ovat kuitenkin kohtuullisesti pärjänneet koronan aikana. Me olemme kaikki varmasti huolestuneita siitä, mikä on julkisen talouden tasapaino, ja täällä on nyt esitetty sitä, että veroja leikkaamalla talous paranee. Kysyisinkin, valtiovarainministeri Vanhanen, teiltä: oletteko te lukenut Paroni von Münchhausenin seikkailuja ja uskotteko siihen, että suosta voi nousta vetämällä itse [Leena Meri: Sieltäkö te luette teidän ideanne?] itseään hiuksista eli että alentamalla veroja talous paranee automaattisesti?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen.

16.47 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): No, jo vanha viisaus on se, että jos verot ovat nolla, niin silloin yhteiskunta ei saa mitään, ja jos verot ovat 100 prosenttia, myöskään silloin yhteiskunta ei saa mitään. Jostakin tästä välistä löytyy se optimaalinen. [Juha Mäenpään välihuuto]

Kaikki kansantaloudet ovat lopulta rakenteiltaan hyvin erilaisia. Esimerkiksi korkea kokonaisveroaste, johon täällä aikaisemmin viitattiin, ei ole mikään erityinen selitys suuntaan eikä toiseen siitä, miten kansantalous hyvinvoinnin kannalta pärjää. Jokainen maa on vuosikymmenten mittaan oman mallinsa rakentanut. Suomi on tässä suhteessa aika korkean kustannustason maa, jossa on laaja yhteiskunnallinen sektori. Se tuo kilpailuetuja, ja se tuo tietysti maksujen, verojen kautta myös rasitteita vientitoiminnalle, mutta noin laajassa mittakaavassa Suomi ja suomalaiset ovat kuitenkin onnistuneet kehittämään näissä pohjoisissa, vaikeissa olosuhteissa hyvinvoinnin, josta kannattaa olla ylpeä, eli ei tämä konsepti ole aivan epäonnistunut.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.3. Suullinen kysymys hoitovelan purkamisesta (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 73/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraavaksi edustaja Räsänen.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Keskustelu

16.48 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Koronapandemian ja rajoitustoimien seurauksena terveydenhuolto kärsii suuresta hoitovelasta. Henkilöstöä on siirretty suurin joukoin pois perustehtävistä, esimerkiksi hammashoidosta, ja vaikkapa sydän- ja verisuonisairaudet, kakkostyyppin diabetes, syövät saattavat edetä vaikeammin hoidettaviksi, jos niiden havaitseminen ja varhainen hoito viivästyvät. Kansalaisten suun terveydentila uhkaa heikentyä ja altistaa myös muille sairauksille, kun hammashoito on ajettu alas. Samalla mielenterveysongelmat ovat kärjistyneet epidemiaan liittyvän pelon, karanteeniolojen, yksinäisyyden ja palveluiden puutteen vuoksi. Samoin yksin asuvien ikäihmisten yli vuoden kestänyt eristäytyminen vaikuttaa toimintakykyyn. Ja myös koronarajoituksia on osin kohdennettu epätarkoituksenmukaisesti kuntoa ylläpitäviin liikuntapalveluihin. Kysynkin: millä aikataululla ja millä toimenpiteillä hallitus aikoo [Puhemies koputtaa] tämän koronavelan, hoitovelan purkaa [Puhemies koputtaa] ja korjata vauriot?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.49 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä edustaja Räsänen on oikeassa, enkä usko, että tässä rakettitiedettä vaaditaan sen pääättelemiseen, että tämä kriisi tulee maksamaan palvelu- ja hoitovelkana paljon. Siksi halusin, että budjettiriihessä jo viime vuoden puolella tehtiin nämä päätökset, ja eduskunta joulukuussa sitten hyväksyi tuon hallituksen esityksen, jossa hoito- ja palveluvelkaa aletaan systemaattisesti purkaa. Tuo pottihan on varsin merkittävä, 450 miljoonaa, enkä voi henkilökohtaisesti luvata, että se siihen jäisi, koska jokainen teistä tietää, että me olemme nyt uusintakierroksella hoitotakuun osalta näissä määräraajoissa. Eduskunnan päätöksellä on nyt mahdollista myöskin kriisialueella Uudellamaalla lipsua. Kyllä hoitovelkaa tulee kertymään myös näiltä osin.

Meillä on myöskin käytettävissä EU:n elpymisvälineen Suomelle suomat mahdollisuudet siltä osin, että palvelu- ja hoitovelkaa on mahdollista purkaa, jos eduskunta sitten tuon kokonaisuuden sellaisenaan hyväksyy. [Puhemies koputtaa] Näin ollen sanon vielä sen, että tämä on erittäin merkittävä kysymys ja me työskentelemme tämän kanssa koko ajan: puretaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.4. Suullinen kysymys työkyvyn ylläpitoa koskevista toimista (Heli Järvinen vihr)

Suullinen kysymys SKT 74/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraavaksi edustaja Järvinen.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Keskustelu

16.51 **Heli Järvinen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Jokainen meistä haluaa, että työllisyys nostetaan mahdollisimman ylös. Se tarkoittaisi myös sitä, että kaikkien mahdollisten leikkausten tarve vähenisi huomattavasti, kun talous voisi paremmin.

Yhteinen huoli ovat mielenterveysongelmaiset. Mielenterveysongelmat ovat jo Suomen yleisin syy jäädä työkyvyttömyyseläkkeelle. Määrä on nyt jo 60 000, ja se on vain nousussa. Kun samaan aikaan myös korona haastaa työssäjaksamisen ihan uudella tavalla, haluaisinkin kysyä työministeri Haataiselta: mitä toimia kehysriiheen on tulossa tämän ongelman taittamiseksi? Jos onnistumme puolittamaan mielenterveyssyistä työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien määrän, voisimme saada jopa 9 000 henkilöä lisää työelämään vuoteen 30 mennessä. Siksi on merkityksellistä se, mitä toimia saamme aikaan jo kehysriihessä. [Ben Zyskowitz: Mitäs jos vihreät tekisivät jotain hallituksessa!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.52 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Järvinen puhuu aivan oikeasta asiasta. Meillä mielenterveyssyistä eläkkeelle jääminen myös nuorissa ikäryhmissä on aivan liian yleistä, ja näihin hallitus pohtii toimenpiteitä. Kehysriihessä me käymme myös näitä kokonaisuuksia läpi.

Nostaisin esiin tässä myös taustatekijät, mitkä johtavat siihen, että ihmiset joutuvat hyvässä työssä työkyvyttömyyseläkkeelle mielenterveyssyistä. Usein siihen liittyy se, että työelämässä vaatimukset — osaamisvaatimukset, suoriutumisvaatimukset — kasvavat koko ajan ja oma osaamistaso usein laahaa perässä, koska ei ole pystynyt täydentämään osaamistaan, jotta voi tässä teknologian murroksessa laajentuvien työtehtävien edessä selviytyä siitä arjesta. Siitä syystä tähän kokonaisuuteen pitää päästä kiinni. Jatkuvan oppimisen uudistus, joka on hallituksen mittava parlamentaaraisesti valmisteltu kokonaisuus, vastaa myös tähän, [Puhemies koputtaa] että työssä ollessa pystyy täydentämään osaamistaan ja näin ollen myös selviytymään siitä työstä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.5. Suullinen kysymys työperäisen maahanmuuton lupaprosesseista (Eva Biaudet r)

Suullinen kysymys SKT 75/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraavaksi edustaja Biaudet.

Keskustelu

16.53 **Eva Biaudet r:** Kiitos! Melkein yllätyin. Kiitos, arvoisa puhemies!

Ärade talman! Vi vill alla att de finska företagen växer, utvecklas och modigt är med på den internationella marknaden. Bristen på arbetskraft är dock ändå ett klart hinder för dem, lika som för samhällets hållbarhet i framtiden. Regeringen har som målsättning att underlätta arbetskraftsinvandring. Arbetsminister Haatainen, hur framskrider det arbetet?

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Arvoisa puhemies! Ajatuspaja Liberan tänään julkaisema raportti antaa meille tärkeän viestin. Tilastot kertovat, kuinka jäljessä Suomi on maahanmuuton kehittämisessä. Käytännöt taas kertovat karua kieltä siitä, kuinka vaikea Suomeen on päästä töihin. Myös moni asiantuntija, kuten työelämäprofessori Vesa Vihriälä, on painottanut, että Suomen täytyy helpottaa osaavan työvoiman saantia ja asenteiden maahanmuuttoon on muututtava.

Arvoisa työministeri Haatainen, hallituksen tavoitteena on helpottaa työperäistä maahanmuuttoa, joka tänä päivänä on raskas ja hidas prosessi. Joskus joutuu seisomaan ulkona monta tuntia. [Leena Meri: Ihanko totta?] Miten valmistelu etenee? [Puhemies koputtaa] Millaisia toimenpiteitä hallitus tulee ehdottamaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen.

16.54 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi todellakin tarvitsee osaajia, ja meidän lähtökohtamme on se, että me pyrimme löytämään omasta takaa osaajat. Täällä olevat maahanmuuttajat on myös ryhmä, johon me satsaamme.

Mutta kaiken tämän lisäksi, arvioiden mukaan, me tarvitsemme työperäistä maahanmuuttoa, ja sitä tarvitaan myös EU:n ulkopuolelta, ja sitä viestivät yritykset. Jos me emme satsaa siihen, että yritys saa osaajan sinne yritykseensä [Jussi Halla-aho: Ovatko parhaat osaajat hallituksessa?] ja huolehdi siitä prosessista riittävän nopeasti, että osaaja on oikeaan aikaan oikeassa paikassa, niin silloin me menetämme myös sen talouden kasvupotentiaalin, joka syntyy siitä, että meillä on osaajat oikeissa paikoissa tekemässä työtä. Siitä syystä me nopeutamme nyt näitä prosesseja. Meillä on tavoitteena päästä yhden kuukauden aikajänteeseen, jona aikana yritys saa työntekijän tänne Suomeen.

Sitten me olemme myös luomassa tähän erityisosaajille ja startupeille kahden viikon pikakaistaa, ja tässä meillä on pilottikokeilut lähössä. [Puhemies koputtaa]

Tätä kaikkea me voimallisesti viemme eteenpäin. Samaan aikaan huolehdimme siitä, [Puhemies: Aika!] että maahanmuuttajataustaisten työntekijöitten riistoa ei hyväksytä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.6. Suullinen kysymys Sputnik-rokotteen hankkimisesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 76/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.56 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies! Rokotukset viivästyvät, koska Johnson & Johnson on otettu pois markkinoilta ja AstraZenecaa annetaan vain yli 65-vuotiaalle. Euroopan lääkevirasto tulee todennäköisesti kesäkuussa antamaan lausuntonsa Sputnik-rokotteesta. Mikäli rokote hyväksytään, tulevat kaikki haluamaan sitä. Saksa on tehnyt jo varauksen tästä rokotteesta. Tämä rokote ei kuulu EU:n yhteishankintaan, joten jokainen maa saa itse tehdä varauksensa. Meinaako Suomi tehdä varauksen tästä rokotteesta?

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.56 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt ei ole ulkoministeri täällä paikalla, mutta... [Eduskunnasta: Onhan!] — Ai onpas! Haluaako ulkoministeri jatkaa vielä tätä keskustelua? Todennäköisesti kyllä. — Me olemme sosiaali- ja terveystieteiden ja ulkoministeriön välillä tehneet nyt yhteistä työnjakoa siinä, että Sputnik-rokotteen osalta lähestyttäisiin Venäjää ja käytäisiin nämä neuvottelut. Se on yhteishankintasopimuksen mukaista, sillä EU ei ole vielä tehnyt omia sopimuksia Sputnik-valmistajan kanssa, joten meillä tämä mahdollisuus on. En osaa ennakoida, minkälaisia kierteitä sieltä tulee, mutta tämä työ ulkoministeriössä on aloitettu.

En haluaisi myöskään tänään vielä hirttäytyä siihen kuvaan, että peli on menetetty. Kyllä me olemme saaneet huonoja uutisia, mutta olemme me saaneet hyviäkin uutisia: nimitäin en tiedä, huomasitteko, mutta myös AstraZenecan osalta saatiin sovittua tälle kesäkuun lopun rokote-eräkaudelle lisää rokotuksia saatavaksi, joten hyviäkin uutisia on saatu.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.7. Suullinen kysymys 100 vuotta täyttävästä oppivelvollisuuslaista (Jukka Gustafsson sd) Suullinen kysymys SKT 77/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraavaksi edustaja Gustafsson.

Keskustelu

16.58 **Jukka Gustafsson sd:** Arvoisa puhemies! Tänään on juhlapäivä. On kulunut täsmälleen, päivälleen sata vuotta siitä, kun eduskunta täällä päätti oppivelvollisuuslain käynnistämisestä. Sen jälkeen suomalaiset tytöt ja pojat, niin Sauli Niinistö, Mauno Koivisto, Tarja Halonen kuin Riitta Uosukainen, ovat käyneet kansakoulunsa.

Arvoisa puhemies! Suomea arvostetaan maailmalla erittäin paljon koulutuksesta. Jokainen suomalainen, joka liikkuu maailmalla, helposti kohtaa sen vastakaiun, jonka saa. Me voimme olla aidosti todella ylpeitä meidän [Perussuomalaisten ryhmästä: Historiasta!] — historiasta — kansakoulusta, myöhemmin peruskoulusta. Kysyisin kokeneelta ministeriltä, entiseltä pääministeriltä: [Puhemies koputtaa] Miten te arvioitte tämän sadan vuoden taivalta Suomen kansakunnan kasvun, menestyksen ja sivistyksen kannalta, ja miten arvioitte seuraavan sadan vuoden käyvän? [Naurua]

Puhemies Anu Vehviläinen: No niin, tällä tavalla. — Ministeri Vanhanen.

16.59 **Valtiovaraministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmeisesti tässä kansakoulun käyneet keskustelevat aiheesta. Minullakin on neljä vuotta kansakoulua takana. Tämä on juhlapäivä. Toki kansakouluja rakennettiin jo paljon aikaisemmin, monet kylät sen tekivät.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Kyllä yhteinen oppivelvollisuus on antanut meille mahdollisuuksien tasa-arvoa, se, että pienestä kansasta sen jokaiset lahjakkuudet on saatu siihen tarpeeseen ja käyttöön, johon kukakin on parhaiten soveltuva.

Haluaisin kyllä tänä juhlapäivänä lähestyä tätä myös tämmöisen yleisen kansansivistyksen näkökulmasta, minkä voimavaran se luo meille yhtä lailla tässä koronavuoden aikana, kun olemme ymmärtäneet sen viestin, joka on viranomaisilta ja hallitukselta ja maailmalta tullut. Hyvä yleinen kansansivistys luo myös kestävyttä kansakunnalle. Hyvällä kansansivistyksellä me pystymme myös torjumaan sellaista kiihotusta, jota nykyaikana tuolla maailmalla näemme.

Ennen muuta se perustason sivistys luo mahdollisuuden osaamisen vahvistamiseen, [Puhemies koputtaa] ja tänään ja sadan vuoden sisällä tärkeintä on sen perustason jälkeen katsoa, että toisella asteella ja korkea-asteella osaamista kehitetään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.8. Suullinen kysymys Ukrainan tilanteesta (Mikko Savola kesk)

Suullinen kysymys SKT 78/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Otamme vielä yhden kysymyksen. — Edustaja Savola.

Keskustelu

17.01 **Mikko Savola kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tänä vuonna tulee kuluneeksi 7 vuotta siitä, kun Venäjä liitti Krimin laittomasti itseensä. Tuo konflikti on Ukrainassa jatkunut siitä saakka ja samoin tämä miehitys.

Viime päivinä jännitteet ovat kasvaneet. Venäjä siirtää joukkoja Ukrainan rajan tuntumaan ja on käynnistänyt massiiviset sotaharjoitukset alueella. On suuri riski ja paha skenaario, että syntyy täysimittainen aseellinen konflikti eli sota. Kyseessä on entistä vakavammin Ukrainan koskemattomuus, maan itsenäisyys. Millä tavalla Suomi voisi tukea Ukrainan alueellista koskemattomuutta ja vaikuttaa näihin jännitteisiin ja ennen kaikkea lieventää, että tätä konfliktia ei pääse syntymään?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haavisto.

17.02 **Ulkoministeri Pekka Haavisto** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Savolalle erittäin tärkeästä ja ajankohtaisesta kysymyksestä.

Ukraina on maantieteellisesti meitä lähellä, Ukraina on osa Euroopan unionin itäistä kumppanuutta. Suomi on ilmaissut erittäin vakavan huolensa tästä joukkojen keräämisestä nyt Ukrainan ympärille. Olemme tietysti aikanaan jo tuominneet Krimin laittoman miehityksen. Emme hyväksy niitä provokaatioita, jotka liittyvät Itä-Ukrainaan.

Tällä hetkellä näemme neuvottelujen tien ainoana mahdollisuutena Minskin sopimusten mukaisesti löytää neuvotteluratkaisu tähän kriisiin. Mutta tällä hetkellä on erittäin tärkeää, että maailma ilmaisee solidaarisuutensa Ukrainalle ja sen alueelliselle koskemattomuudelle.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Euroopan ulkoministerit tapaavat Ukrainan ulkoministerin maanantaina. Saamme silloin paikan päältä tuoretta tietoa ja tuoreita näkemyksiä.

Olemme ilman muuta tuominneet sen, että tällaisissa oloissa Euroopassa kootaan joukkoja, joilla uhataan toista maata, luodaan tällaisia uhkatilanteita. Tällaista ei pitäisi 2020-luvun Euroopassa enää tapahtua. [Puhemies koputtaa] Meillä on Etyjin mekanismit harjoittelusta ilmoittamista varten. Näitä mekanismeja pitäisi käyttää.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 9/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 14.4.2021 pidetyssä täysistunnossa

Keskustelussa on Mia Laiho Minna Reijosen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään. Minna Reijonen on Kaisa Juuson kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaiset 1.—6. lausumaehdotuksen. Lisäksi on Mia Laiho Sofia Vikmanin kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaiset 1.—5. lausumaehdotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Hylkäämisehdotuksesta on äänestettävä.

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 21; poissa 147 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 32/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Lopuksi on päätettävä mietintöön sisältyvistä ja keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Ensin äänestetään 1. vastalauseen 5. lausumaehdotuksesta mietinnön 1. lausumaehdotusta vastaan. Sitten äänestetään 2. vastalauseen 1. lausumaehdotuksesta 1. vastalauseen 4. lausumaehdotusta vastaan ja tässä äänestyksessä voittaneesta mietintöä vastaan. Tämän jälkeen äänestetään 1. vastalauseen 2. lausumaehdotuksesta 2. vastalauseen 2. lausumaehdotusta vastaan ja tässä äänestyksessä voittaneesta mietinnön 3. lausumaehdotusta vastaan. Sitten äänestetään 2. vastalauseen 4. lausumaehdotuksesta 1. vastalauseen 6. lausumaehdotusta vastaan ja tässä äänestyksessä voittaneesta mietintöä vastaan.

Lopuksi äänestetään 1. vastalauseen 1. ja 3. lausumaehdotuksesta sekä 2. vastalauseen 3. ja 5. lausumaehdotuksesta, kustakin erikseen mietintöä vastaan.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietinnön 1. lausumaehdotus ”jaa”, Minna Reijosen 5. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 21; poissa 147 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Minna Reijosen 4. lausumaehdotus ”jaa”, Mia Laihon 1. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 42, ei 10; poissa 147 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Minna Reijosen ehdotuksen.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen 4. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 21; poissa 147 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mia Laihon 2. lausumaehdotus ”jaa”, Minna Reijosen 2. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 43, ei 10; poissa 146 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Minna Laihon ehdotuksen.

Mietinnön 3. lausumaehdotus ”jaa”, Mia Laihon 2. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 21; poissa 146 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Minna Reijosen 6. lausumaehdotus ”jaa”, Mia Laihon 4. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 43, ei 10; poissa 146 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Minna Reijosen ehdotuksen.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen 6. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 20; poissa 146 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen 1. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 21; poissa 146 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen 3. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 11, tyhjiä 10; poissa 146 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon 3. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 20; poissa 146 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon 5. lausumaehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 21; poissa 146 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi geenitekniikkalain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 49/2021 vp

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Meillä on ministeri Kiuru paikalla, eli ministeri Kiuru esittelee asian.

Keskustelu

17.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi geenitekniikkalakia. Lainmuutoksella pantaisiin täytäntöön EU:n yleisen elintarvikeasetuksen uudistuksen yhteydessä geenitekniikkadirektiiviin tehdyt muutokset. Uudistuksilla pyritään edistämään muuntogeenisiä organismeja koskevien hakemusmenettelyiden läpinäkyvyyttä EU:ssa sekä tehostamaan hakemuskäsittelyä.

Geenitekniikkalain muutokset koskisivat lupahakemuksia, jotka tehdään muuntogeenisillä organismeilla tehtävistä kenttäkokeista sekä niitä sisältävien tuotteiden markkinoinnista. Kenttäkokeet... [Hälinää]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, ministeri Kiuru. — Pyydän, että palaverit käydään salin ulkopuolella. — Ministeri Kiuru, olkaa hyvä, jatkakaa.

... ja tuotteiden saattaminen markkinoille EU:ssa ovat aina luvanvaraisia.

Lisäksi on muistettava, että esitettävät muutokset eivät kuitenkaan koskisi muuntogeenisiä organismeja sisältävien elintarvikkeiden tai rehujen markkinointia. Niiden hyväksyntää kun säännellään EU:ssa erillisellä asetuksella.

Lakiesityksen mukaan luvanhakijan olisi kirjattava geenitekniikan lautakunnalle toimitettavaan hakemukseensa salassa pidettävät tiedot, joiden salassapito ratkaistaan jo ennen tietojen toimittamista komissiolle ja muille jäsenvaltioille ja ennen yleisön kuulemistahakemuksesta. Geenitekniikan lautakunta voisi vahvistaa salassapidon tiedoille, jotka voivat vahingoittaa toiminnanharjoittajan etua. Lautakunta vahvistaisi salassa pidettävät tiedot toiminnanharjoittajan pyynnöstä.

Tuotehakemusten ja kenttäkokeiden tiedot olisi jatkossa toimitettava vakiotiedostomuodossa EU:n komission keskitettyyn sähköiseen tietojärjestelmään. Tämä yhtenäistää ja tehostaa hakemusten käsittelyä EU:ssa.

EU-asetuksen täytäntöönpanoon liittyvien muutosten lisäksi muutettaisiin myös geenitekniikkalain olemassa olevia yleisön kuulemistahakemusta koskevia säännöksiä. Muuntogeenisillä organismeilla tehtäviä kenttäkokeita koskevaa yleisön kuulemisaikaa lyhennettäisiin 60 päivästä 30 päivään. Kuulemistah ei tarvitsisi järjestää lainkaan tilanteessa, jossa kuuleminen voisi vaarantaa ihmisen hengen tai terveyden tai potilaan tietosuojan. Muutokset yhtenäistäisivät kuulemisaikaa muiden EU-jäsenvaltioiden kanssa ja lyhentäisivät hakemuskäsittelyaikoja.

Tarve lyhentää kuulemisaikaa liittyy etenkin muutoksiin geenitekniikan käytön toimintaympäristössä. Geenitekniikkasääntelyn alkuaikoina EU:ssa lähes kaikki kenttäkoehake-

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

mukset koskivat muuntogeenisillä kasveilla tehtäviä peltokokeita. Nykyään kuitenkin yli 90 prosenttia hakemuksista koskee kliinisiä lääketutkimuksia, joita tehdään muuntogeenisiä organismeja sisältävillä lääkkeillä tai rokotteilla. Niiden kohdalla yleisön kuuleminen voi joissakin tapauksissa johtaa hoidon viivästymiseen tai yksilön terveystietojen paljastamiseen. Lakimuutoksen valmistelussa onkin jouduttu punnitsemaan keskenään kansalaisten oikeuksia terveyteen, yksityisyydensuojaan ja ympäristötietoon ja toisaalta riittävään kuulemiseen.

Arvoisa puhemies! Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Vakiotiedostomuotoja koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana, koska EU:n keskitettyä sähköistä tietojärjestelmää koskeva valmistelu on vielä kesken komissiossa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja nyt edustaja Harjanne.

17.18 Atte Harjanne vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Tässä esityksessä tosiaan EU:n asetuksen pohjalta tehdään muutoksia tiedon toimittamiseen ja kuulemisaikoihin. Perustelujen perusteella sanoisin, että ne ovat varsin selkeitä ja kannatettavia muutoksia, mutta ajattelin, kun geenitekniikkalaki on kyseessä, itse aiheesta muutaman sanan sanoa.

Geenimuuntelu on yksi teknologia tai oikeammin joukko teknologioita muiden teknologioiden joukossa, ja sellaisena sitä tulisi myös säädellä. Ruokajärjestelmä on kestävä siirtymän tarpeessa sekä sen luontovaikutusten että ilmastopäästöjen osalta, ja siihen tarvitaan monenlaisia keinoja, jotta meidän tulevaisuuden ruokajärjestelmämme on sellainen, että planeetta sen tällä väestöllä kestää. Geenimuuntelu on yksi tapa parantaa sitä — ei mikään hopealuoti, mutta työkalu, joka on syytä olla siellä pakissa mukana.

Euroopan unioni on kuitenkin erittäin tiukka geenimuuntelun sääntelyn suhteen, ja osin myös kansalaisilmapiiri taitaa Euroopan unionin piirissä olla melko kriittinen. Tässä on tekemisen paikka, ja nämä tilastot, joihin ministerikin tässä jo viittasi, kertonevat käsittääkseni siitä, että elintarvikepuolella Euroopan unionissa geenimuuntelun tutkimus ja siihen panostukset ovat hyvin pieniä, koska se on niin vaikeata tehdä. Ja käytännössä se rajaa erityisesti pieniä ja keskisuuria toimijoita kokonaan — tekee niiden aseman kasvinjalostuksessa, elintarvikejalostuksessa hyvin vaikeaksi täällä — ja tässä tietysti se tarkoittaa osin myös sitä, että EU on globaalisti takamatkalla.

Tuore EU-selonteko valtioneuvostolta korostaa, että EU:n tavoitteiden ja toimien tulee pohjautua tutkittuun tietoon, olla tiedepohjaisia, ja tämä on yksi teemoista. Toivoisin, että hallitus hyvin aktiivisesti potkisi Euroopan unionin geenimuunteluun liittyvää sääntelyä tieteellisempään suuntaan, niin että tämäkin joukko teknologioita saataisiin yhteiskunnan hyödyksi Suomessa, Euroopassa ja maailmalla. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viljanen.

17.20 Heidi Viljanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt siis hallituksen esitystä geenitekniikkalain muuttamisesta. Tämä liittyy EU:n yleiseen elintarvikeasetuksen uudistukseen. Geenitekniikkaahan käytetään hyödynnettäessä sitä muun muassa elintarvikkeiden ja lääkkeiden tuotannossa, tutkimustoiminnassa ja diagnostiikassa. Geenitekniologian käyttöä säädellään geenitekniikkalailla, jota nyt ollaan muuttamassa, ja sosiaali- ja

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

terveysministeriö ohjaa ja valvoo geenitekniikan käyttöä. Geenitekniikkalailla pyritään nimenomaan säätelemään geeniteknologian turvallista käyttöä, ympäristönsuojelua sekä ihmisille ja eläimille koituvien terveyshaittojen torjuntaa.

Keskeisenä tässä ehdotuksessa on nyt niin sanottuihin kenttäkokeisiin ehdotetun kuulemisajan muutokset. Kuten ministeri esittelypuheenvuorossaan totesi, kenttäkokeet voivat olla esimerkiksi viljelykasvien peltokokeita tai kliinisiä lääketutkimuksia. Ja nykyään todella onkin niin, että yli 90 prosenttia hakemuksista koskee nimenomaan kliinisiä lääketutkimuksia, joita tehdään muuntogeenisiä organismeja sisältävillä lääkkeillä tai rokotteilla.

Nyt ehdotetaan siis, että lyhennetään muuntogeenisillä organismeilla tehtäviä kenttäkokeita koskevaa yleisön kuulemisaikaa 60 päivästä 30 päivään. Esitys vaikuttaa hyvältä, sillä sillä pyritään harmonisoimaan kuulemisaikaa muiden EU-jäsenvaltioiden kanssa ja lyhentämään geenitekniikkalain mukaisia lupamenettelyjä. Tämä ennen muuta parantaisi Suomen kilpailukykyä kliinisten lääketutkimusten järjestämisessä. Mikäli kyseessä olisi kiireellinen lääkinnällinen toimenpide tai tutkimus tai hoito, jonka avulla pyritään turvaamaan ihmisen henki ja terveys, ehdotetaan näistä kuulemisajoista luopumista kokonaisuudessaan. Ja kaikkiaan valmistelun aikana ilmennyt on, että tähän kuulemisaikojen lyhentämiseen suhtaudutaan pääosin hyväksyvästi. Näinä aikoina näen, että tämä on tärkeä ja edistettävä asia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elo.

17.23 Tiina Elo vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on tosiaan lähinnä teknisluonteinen muutos geenitekniikkalakiin, jolla toimeenpannaan EU-lainsäädäntöä.

Geenitekniologia on ala, joka kehittyy valtavalla vauhdilla. Lainsäädäntö on pysynyt pääpiirteissään samana 90-luvun alusta asti, mutta toimintaympäristö on muuttunut EU:ssa huomattavasti varsinkin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Uutena ovat nousseet etenkin muuntogeenisiä organismeja sisältävät lääkkeet ja rokotteet, kun aiemmin tämän lainsäädännön piirissä olivat lähinnä geenimuunnellut viljelykasvit. Ja kuten täällä on todettu, tavoitteena on helpottaa ja yhtenäistää hakemusten käsittelyä ja helpottaa viranomaisyhteistyötä EU:n alueella.

Hallituksen esityksessä muutetaan salassapittoa koskevia säädöksiä. Toimivaltainen viranomainen voisi kuitenkin julkistaa näitäkin, jos se on välttämätöntä ihmisten terveyden, eläinten terveyden tai ympäristön suojelemiseksi. Tämä on tärkeää avoimuuden ja kansalaisten tiedonsaannin kannalta.

Toinen muutos liittyy yleisön kuulemiseen. Suomessa on EU:n pisin kuulemisaika, 60 vuorokautta, ja tämä osaltaan pidentää lupakäsittelyaikoja. Nykyään 90 prosenttia EU:ssa suoritettavista gmo-kenttäkokeista on kliinisiä lääketutkimuksia tai potilaan hoitoa gmo-valmisteilla, joilla ei vielä ole myyntilupaa. Nyt tässä hallituksen esityksen valmistelussa on punnittu toisaalta kansalaisten oikeuksia ympäristötietoon ja toisaalta terveyteen ja tietosuojaan ja esitetään tämän punninnan lopputuloksena, että tätä yleisön kuulemistä kenttäkokeissa lyhennetään 30 päivään ja kuulemisista luovutaan, jos on kyse kiireellisistä lääkinnällisistä toimenpiteistä, tutkimuksesta tai hoidoista, joiden tarkoituksena on ihmisen hengen tai terveyden turvaaminen.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että tässäkin muutoksessa turvataan kansalaisten ympäristöoikeudet, tiedonsaantioikeudet ja oikeus hakea muutoksia. Kuulemisajan lyhentäminen vaikuttaa perustellulta eikä ole aiheuttanut ristiriitaisia näkemyksiä, mutta on pidettä-

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

vä huoli siitä, että tieto kuulemisista on helposti saatavissa, jotta halukkaat ehtivät perehtyä asioihin ja tarvittaessa hakea muutosta. Tähän on lain toimeenpanossa kiinnitettävä huomiota. Ympäristövaliokunnassa käymme tämän vielä läpi viivytyksettä mutta huolella, kun annamme asiasta lausunnon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

17.25 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on täällä eduskunnassa hyvin laaja-alaisesti erilaisia lakeja, ja toiset niistä herättävät suuria intohimoja ja voimakassanaisia keskusteluja — viittaampa vaikka ravintoloiden aukioloon taikka taksiliikenteeseen taikka liikennemäärärahoihin eri puolilla Suomea. Mutta sitten meillä on täällä erittäin vaativaa lainsäädäntöä, ja tuolla paperitulosteina ne ovat yleensä 200-, 300-, jopa 500-sivuisia monimutkaisia asioita. Tässä ministeri on esitellyt tämän nyt käsillä olevan hallituksen esityksen erinomaisesti, ja kollegat Harjanne, Viljanen ja Elo omalta osaltaan ovat täydentäneet tätä esittelyä.

En käy uudelleen läpi, mitä tämä laki nyt sisältää, mutta kun ministeri on paikalla, niin haluaisin ministeriltä ihan lyhyen yleisluontoisen näkemyksen: Tähän samaan aihekokonaisuuteen liittyy geenitekniikkalaki, toisiolaki, laki lääketieteellisestä tutkimuksesta, laki kliinisestä lääketutkimuksesta ja biopankkilaki, ja ne ovat kaikki jollakin tavalla työn alla tällä hetkellä. Ymmärrän, että tässä tilanteessa ei nyt ole mahdollista mitään laajaa katsausta näistä esittää, mutta kun mainitsin nämä viisi lakia tässä, kysyisin ihan lyhyesti ministeriltä: eikös nyt ole vai onko niin, että eräät näistä ovat hyvin pitkälle jo valmistelussa, eräät ovat meille tulleet käsittelyyn ja eräitä suunnitellaan käsiteltäväksi mutta nämä liittyvät toisiinsa ja ovat kaiken kaikkiaan varsin monimutkainen ja vaativa lakitekniinen ja juridinen ja lääketieteellinenkin kokonaisuus? — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laiho.

17.27 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä laki geenitekniikkalain muuttamisesta. Siinä esitetään muun muassa kuulemisaikojen lyhentämistä, ja tämä on kannatettava esitys. Nykyisin kuulemisaika on 60 vuorokautta, ja sitä ehdotetaan lyhennettävän 30 vuorokauteen. Tämä nopeuttaa ja parantaa kliinisen lääketutkimuksen ja muuntogeenisten organismien tutkimuksen toteuttamisedellytyksiä ja mahdollistaa sellaiset lääketieteelliset toimenpiteet ja tutkimustoimenpiteet, jotka vaativat kiireellistä tutkimusta ihmisen hengen tai terveyden pelastamiseksi. Samaan aikaan on tärkeää kuitenkin riittävästi informoida, viestiä näistä tutkimuksista niin, että kansalaisilla, joihin ne liittyvät, on mahdollisuus vaikuttaa niiden etenemiseen, jos on tarvetta.

Täällä edustaja Lindén nosti nämä eri lait, mitkä liittyvät kliiniseen lääketutkimukseen. Tämä on todellakin aikamoinen viidakko tutkijoille tietää ylipäätänsä, mitä eri lakeja tulee noudattaa, ja niissä on jonkin verran jopa ristiriitaisuuksia keskenään. Sen takia kysyisin myöskin tätä vähän samaa asiaa ministeri Kiurulta: onko tästä tulossa nyt jotain sellaista kokonaisuudistusta, jossa katsottaisiin, että nämä lait olisivat paremmin yhteen sopivia ja helposti myöskin löydettävissä ja myöskin tulkittavissa samansuuntaisesti kentällä? Meidän on tietenkin tärkeää Suomeen saada mahdollisimman paljon tutkimusta ja olla myöskin hyvänä tutkimus- ja innovaatioalustana, ja jos meidän byrokratiamme on kovin jäykkää ja monimutkaista, niin se ei houkuttele tänne yrityksiä, toisaalta myöskin karkottaa tut-

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

kijoita tutkimuksen parista. Ja toki me haluamme mahdollisimman paljon nimenomaan suomalaisia tutkijoita tekemään täällä tutkimusta ja myöskin sitten jäävän Suomeen tekemään sitä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivelä.

17.30 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Tässä tosiaan on kyse EU-elintarvikeasetuksen täytäntöönpanosta ja harmonisoinnista EU-lainsäädännön kanssa, eli tällainen suhteellisen tekninen asia. Kiitos ministerille! Minusta esittelit tämän hyvin.

Itse kävin myös tämän lausuntokierroksen lausunnot läpi, ja niissäkin pääsääntöisesti otettiin, että tämä on huolellisesti valmisteltu esitys ja kannatettava sellainen. Eli kovin ristiriitaisesta asiasta tässä ei ole kyse, vaikka geenitekniikka toki on tällainen kontroversiaali aihe. Mutta kun täällä nostettiin esille esimerkiksi ruokajärjestelmäkysymykset, niin kuitenkin minun mielestäni on tärkeää mainita, että tämä esityshän ei koske gm-elintarvikkeita eikä rehuja, eli sikäli ne ruokajärjestelmäkysymykset menevät ehkä vähän tämän esityksen ulkopuolelle, ja ministeri myös toi tämän esittelyssään esille.

Minulla itselläni oikeastaan olisi kaksi ehkä vähän tällaista spesifimpää huomiota, jotka liippaavat tätä esitystä.

Ensimmäinen on näihin salassapitoa koskeviin säädöksiin, kun STM on tuonut esille, että tieteellisiin paneelisiin ja selvityksiin osallistuneiden henkilöiden nimet ovat julkisia, kuten toki lähtökohtaisesti julkisuuslain mukaan ovatkin, mutta sitten koe-eläintoimintaan ja toksisuustesteihin osallistuvien nimet salataan. Toki eläinkokeiden suhteen ainakin tälläkin hetkellä on jo, että tekijöiden nimet piilotetaan, ja toki näin voi ollakin, mutta itse haluaisin tässä yhteydessä nostaa esille sen, että minusta on hieman ongelmallista, ja lainsäätäjänä pohdituttaa se, että meillä on yhteiskunnassa sellaista toimintaa, joka nähdään niin kontroversiaalina, että sen toiminnan harjoittajien täytyy piilottaa omat nimensä silloin, kun he tätä toimintaa tekevät.

Eli aika suuri tällainen eettinen ristiriita tässä tietenkin on. Sen takia haluaisin samalla muistuttaa siitä, että koko EU, Suomi mukaan lukien, on sitoutunut pääsemään eläinkokeista eroon. Ja nyt kun täällä on useampikin ministeri paikalla, niin itse ainakin toivoisin, että me saataisiin luotua sellainen kansallinen suunnitelma, jolla me [Puhemies koputtaa] edistetään näitä eläinkokeille vaihtoehtoisia menetelmiä.

Toinen oli [Puhemies koputtaa] tämä edustaja Elon nostama kansalaisten ympäristöoikeudet, josta olen samaa mieltä. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tähän loppuun ministeri Kiuru, 3 minuuttia.

17.34 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru:** Arvoisa puhemies! Tässä oli todella hyviä evästyksiä, ja varmaan valiokuntakäsittelyssäkin vielä sitten käynte näitä läpi.

Mutta ehkä muutama näkemys, kun tässä nyt Kivelä totesi noista salassapitosäännöksistä. Ajattelen, että se liikkumatila taitaa olla aika pieni, mutta annetaan valiokunnan tätäkin asiaa katsoa.

Kun edustaja Lindén sen sijaan kysyi tästä isommasta kuvasta, niin siitä muutama sana vielä.

Silloin kun tämä yleinen elintarvikeasetus vuonna 2017 otettiin EU:ssa työn alle, niin silloinhan nimenomaan otettiin tämä työn alle vähän samoilla perusteilla kuin tuo lista eri-

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

laisia lakiehdotuksia, joita meillä on tulossa ja joita on jo vuosia Suomessakin edesautettu. Näille kaikille yhteinen nimittäjä on itse asiassa ollut se, että on lähdetty hakemaan tavoitteiden kautta selkeämpää ja selkeästi vakaampaa ja ennustettavaa sääntelykehystä näissä asioissa.

Mutta samaan aikaan on sanottava, että on lähdetty hakemaan myöskin kasvua ja työllisyyttä. Ja meidän yhteiskuntamme jonkinlainen pitkäaikainen haaste on ollut se, että hallituspohjasta riippumatta tässä kokonaisuudessa on ollut tosi paljon kiviä kengässä. Ei ollut helppoa myöskään tuoda eduskuntaan näitä asioita päätettäväksi, koska olen katsonut, että on ollut jo aikaisempia yrityksiä saada asiat läpi ja sitten on palattu takaisin lähtöpeeseen — ja näitä ei kannata monta kertaa tehdä, vaan meidän pitäisi pyrkiä siihen, että me saataisiin sitten kerralla priimaa. Ja sen osalta tämä valmistelu on vielä käynnissä monissa näissä kokonaisuuksissa.

Minusta ehkä on sanottava, että toisiolakia joudutaan vielä remppaamaan. Näissä muissa kokonaisuuksissa on se, että pitäisi kertaalleen ne nyt edes saada tänne kunnolla käsittelyyn niin, että se työ kestää sitten loppuun. Yritämme onnistua näissä paremmin. Kysymys ei ole vain ajan riittävyydestä korona-aikana — näillä on eri valmistelijat kuin näillä meidän korona-asioilla: kyllä siinä on niin paljon ollut kiviä käännettävänä, että aina vaan tulee uusia ongelmia eteen. Mutta olemme pyrkineet myös tätä kokonaisuutta edesauttamaan.

Kyllä minä pidän aivan olennaisina biopankkilakia ja tätä geeniteknikkalakikokonaisuutta, jotka liittyvät myöskin siihen terveysalan kasvun ohjelmaan, jota me olemme täällä yhdessä kovin paljon edistäneet. Eli siltä osin me tarvitsemme myöskin vakautta siihen, että terveysalan kasvua voidaan edistää, ja nämä tarjoaisivat meille siihen mahdollisuuden. Olisin myös valmis arvioimaan toisiolakia myöskin sen käytännön toimivuuden näkökulmasta. Eli näitä asioita ollaan sitten katsomassa myöhemmin. Mutta kokonaisuuteen nämä liittyvät ja kaikilla on yhteinen teema, sen työllisyyden ja kasvun edistäminen myös tällä terveysalalla. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 48/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Keskustelu

17.37 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lähetekeskustelussa on nyt tärkeä lakipaketti, joka edistää vähäpäästöistä liikennettä sekä investointeja Suomeen. Esityksessä biokaasu- ja sähköpolttoaineet lisätään liikenteen polttoaineitten jakeluelvoitteeseen. Samalla toteutetaan muita uusiutuvan energian direktiivin toimeenpanosta johtuvia muutoksia kaikkiaan neljään eri lakiin. Esityksessä ei esitetä muutoksia jakeluelvoitteen suuruuteen.

Tavoite biokaasun ottamisesta mukaan jakeluelvoitteeseen on kirjattu hallitusohjelmaan ja kansalliseen biokaasuohjelmaan, joten on hienoa, että voimme nyt tuoda esityksen eduskunnalle käsiteltäväksi. Kyseessä on merkittävä askel biokaasun liikennekäytön edistämiseksi, ja tiedän, että tälle tavoitteelle on hyvin laajaa tukea täällä eduskunnassa niin hallituksen kuin oppositionkin riveissä.

Jakeluelvoitteen tavoitteena on vauhdittaa liikennealan irtautumista fossiilisista polttoaineista mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla, monipuolistaa liikenteen käyttövoimia sekä edistää innovaatioita, kasvua ja työpaikkojen luomista. Lakiesitys kannustaa investoimaan biokaasuun sekä uusien vähäpäästöisten polttoaineitten kehitykseen ja tuotantoon.

Arvoisa puhemies! Esityksellä liikennepolttoaineitten jakeluelvoitteen soveltamisalaa laajennetaan biokaasuun ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuviin nestemäisiin ja kaasumaisiin liikenteen polttoaineisiin. Näihin sisältyvät muun muassa niin sanotut sähköpolttoaineet, kuten uusiutuvalla sähköllä toteutettu vety, ja vedyn ja hiilidioksidin avulla tuotettavat polttoaineet.

Laajenuksen myötä jakelijoiden käytettävissä oleva uusiutuvien polttoaineitten valikoima laajenee, mikä lisää järjestelmän kustannustehokkuutta ja vähentää riippuvuutta yksittäisistä polttoaineista ja polttoainetoimittajista. Sähköpolttoaineiden kaupallistuminen on todennäköistä vasta, kun niiden hintataso on kilpailukykyinen vastaavien biopolttoaineiden ja biokaasun kanssa. Jakeluelvoitteeseen sisällyttäminen luo kuitenkin kysyntää sähköpolttoaineille pitkälle tulevaisuuteen ja siten kannustaa yrityksiä investoimaan tutkimukseen, kehitykseen ja tuotantolaitoksiin. Esimerkiksi VTT on arvioinut, että Suomessa voisi olla 2030-luvulla useita sähköpolttoaineiden tuotantolaitoksia. Jakeluelvoite koskee kaikkia tietyn määrän polttoaineita jakeluun vuodessa tuovia tahoja. Lisäksi lakiin lisättäisiin soveltamisrajan alle jääville jakelijoille mahdollisuus vapaaehtoisesti hakeutua jakeluelvoitteen alaisuuteen. Tämä on tärkeää, jotta esimerkiksi maatilamittaluokan biokaasun tuottajat voivat halutessaan liittyä jakeluelvoitteen piiriin.

Arvoisa puhemies! Kuten alussa totesin, lakipaketissa saatetaan voimaan myös uusiutuvan energian direktiivin vaatimuksia. Näitä ovat esimerkiksi tietyistä raaka-aineista tuotettujen biopohjaisten polttoaineiden osuusrajoitukset. Lisäksi lakiin lisätään kasviuonekaasupäästöjen vähennyskriteerit muuta kuin biologista alkuperää oleville uusiutuville liikenteen polttoaineille. Ehdotettujen siirtymäsäännösten mukaisesti biokaasu lisättäisiin jakeluelvoitteeseen 1.1.22 ja muuta kuin biologista alkuperää olevat liikenteen polttoaineet 1.1.23 alkaen.

Arvoisa puhemies! Summaten: näillä lakimuutoksilla tavoitteena on saada liikenteeseen yhä enemmän kotimaassa tuotettuja vähäpäästöisiä polttoaineita ja samalla investointeja ja työpaikkoja Suomelle.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koponen, Ari.

17.41 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Suomella on nyt jo selvästi EU:n tavoitteita korkeammat biopolttoaineiden käyttötavoitteet. Näin ei pitäisi olla, koska EU-tasokin on äärettömän kunnianhimoinen. Liian kireät tavoitteet aiheuttavat maamme yrityksille ja teollisuudelle laajaa kilpailukykyhaittaa. Täytyy ymmärtää, että suomalainen teollisuus on 1 500 kilometrin päässä päämarkkinastaan.

Biopolttoaineiden käyttöön kannustamisen tulisi perustua ennen kaikkea alempaan kulluttajahintaan, ei pakottamalla niin, että tehdään polttoaineista verottamalla kalliimpaa. Myös Energiavirasto on huomauttanut, että kiristytävä velvoitetaso ei tule tapahtumaan ilman vaikutuksia polttoaineiden hintoihin. Pumpputuottoja nostetaan jatkuvalla syötöllä, ja nämä hintojen korotukset rankaisevat kaikista eniten työssäkäyviä ihmisiä — niitä ihmisiä, jotka omalla panoksellaan pitävät Suomea pystyssä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

17.42 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Tarkoituksena on panna täytäntöön uudelleen laadittu uusiutuva energiaa koskeva EU:n direktiivi liikenteen uusiutuvan energian edistämistä koskevan sääntelyn osalta. Esityksellä edistetään siten vähähiilisyden toteuttamista liikennealalla. Esityksen ansiosta biokaasun kysyntä lisääntyy, kun sitä tarvitaan enemmän liikennekäyttöön. Tämä luo uusia mahdollisuuksia muun muassa maataloudelle. Esitys on valmisteltu niin, että myös maatilamittaluokan laitokset voivat liittyä jakeluvelvoitteen piiriin. Synteettisten polttoaineiden kehittämisen kannusteet lisääntyvät, sillä niille on enemmän kysyntää, ja myös tuotantolaitosinvestointien kannattavuus paranee biokaasun jakeluvelvoitteeseen lisäämisen myötä.

Jakeluvelvoitteen laajentaminen biokaasuun edellyttää EU-lainsäädännön mukaan sille määrättävää valmisteveroa, joka on kuitenkin vain noin kolmannes maakaasun valmisteverosta. Kahta valtiontukea ei EU-säädösten mukaan saa olla päällekkäin. Veron merkitys on kuitenkin taloudellisesti vähäinen suhteessa biokaasun jakeluvelvoitteeseen lisäämisen merkitykseen.

Arvoisa puhemies! Uusiutuville polttoaineille on tarkoitus vauhdittaa liikennealan irtautumista hiilestä kustannustehokkaalla tavalla, parantaa muun muassa liikennealan energialähteiden monipuolistumista, edistää innovaatioita, kasvua ja työpaikkojen luomista. Tavoitteena on lisäksi varmistaa, että jakeluvelvoitejärjestelmä on myös jatkossa kustannustehokas ja kevyen byrokratian tapa liikenteen päästöjen vähentämiseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elo.

17.44 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Suomi on sitoutunut vähentämään kotimaan liikenteen päästöjä vähintään 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon. Uusiutuville polttoaineille vauhditamme liikennealan irtautumista hiilestä kustannustehokkaalla tavalla, parannamme liikennealan energialähteiden monipuolistumista sekä edistämme innovaatioita, kasvua ja työpaikkojen luomista.

Suomessa on jo käytössä jakeluvelvoite, jonka mukaan myydyin polttoaineen energiasällöstä vähintään 20 prosenttia on oltava biomassasta tuotettua. Tässä lakiesityksessä biopolttoaineiden jakeluvelvoite laajennetaan biokaasuun ja muuta kuin biologista alkuperää

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

oleviin uusiutuviin nestemäisiin ja kaasumaisiin liikenteen polttoaineisiin. Esitys on osa EU:n RED II -direktiivin toimeenpanoa, jolla edistetään uusiutuvan energian käyttöä liikenteessä.

Jotta biokaasu ei korvaisi jakeluvaihtoehtoja jo valmiiksi olevia biopolttoaineita, jakeluvaihtoehtoa on tarkoitus nostaa siten, että osuus olisi yhteensä 34 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Tämän vuoden syksyyn mennessä arvioidaan, onko jakeluvaihtoehtoa nostaminen vielä tätäkin korkeammaksi mahdollista. Se edellyttää, että kotimaisen kestävästi tuotetun biodieselin ja biokaasun saatavuus kasvaa ja että investoinnit sähköpolttoaineiden teollisen mittakaavan tuotantoon sen mahdollistavat.

Arvoisa puhemies! Liikenteen päästöjen vähentämisen lisäksi uusiutuville polttoaineilla voi olla myös muita positiivisia vaikutuksia ympäristöön. Kotimaisella biokaasun tuotannolla mahdollistetaan ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrätys sekä muita maatalouden ja jätehuollon päästövähennyksiä. Suomen ympäristökeskuksen mukaan biokaasun tuotantoa on mahdollista kasvattaa Suomessa vähintään kymmenkertaiseksi nykyisestä.

Hiilijalanjälkilaskelmien mukaan ympäristöystävällisin raaka-aine biokaasulle on tuotantoeläinten lanta. Tällä hetkellä lanta pitkälti levitetään pelloille, kun sille ei ole muutaakaan loppusijoituspaikkaa. Tämä on yksi merkittävä syy maatalouden aiheuttamalle vesistöjen ravinnekuormitukselle. Koska lannan kuljettaminen pitkiä matkoja ei ole järkevää, biokaasulaitoksia on perustettava sinne, missä raaka-ainetta syntyy.

Arvoisa puhemies! Biopolttoaineiden suurin haaste on niiden rajallinen määrä. Tästä raaka-aineesta on maailmalla kova kilpailu. Parhaimmillaan biopolttoaineet ovat silloin, kun niitä tuotetaan jättepohjaisista raaka-aineista. Lannan lisäksi esimerkiksi puunjalostusteollisuuden, elintarviketeollisuuden ja maatalouden sivuvirrat ja jätteet ovat hyviä raaka-aineita biopolttoaineille. Tosin myös näiden sivuvirtojen kohdalla kannattaa aina tutkia, voisiko kyseistä ainetta jalostaa polttamista pidemmälle ja näin tuottaa taloudellista lisäarvoa. On myös tärkeää varmistaa, ettei biopolttoaineiden tuotanto vie globaalisti maa-alaa ruoantuotannolta tai uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Vihreiden vaatimuksesta osana fossiilittoman liikenteen tiekarttaa selvitetäänkin, paljonko kestävästä raaka-ainepohjaa biopolttoaineille olisi.

Arvoisa puhemies! Koska biopolttoaineita on rajallisesti, niiden riittävyyden varmistamiseksi on pienennettävä liikennesuoritetta ja siten vähennettävä polttoaineen tarvetta. Fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteena on, että nestemäisten biopolttoaineiden absoluuttinen määrä tieliikenteessä ei nouse enää vuoden 2030 jälkeen, vaikka niiden suhteellinen osuus käytetyistä polttoaineista kasvaa. Tämä vaatii merkittäviä panostuksia sekä liikennejärjestelmän että ajoneuvojen energiatehokkuuden parantamiseen. Keskeistä on saada henkilöautoliikenne kulkemaan sähköllä ja biokaasulla, jotta nestemäisiä polttoaineita riittää raskaan liikenteen tarpeisiin.

Totean vielä, että liikenteen päästöjen vähentämiseen tarvitaan laaja joukko erilaisia toimenpiteitä. Niihin kuuluvat vähäpäästöisten polttoaineiden ohella liikkumisen tarpeen vähentäminen esimerkiksi yhdyskuntasuunnittelulla, kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen lisääminen sekä liikenteen sähköistyminen.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys tulee myös ympäristövaliokuntaan, jossa käymme asian vielä läpi asiantuntijakuulemisten pohjalta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

17.49 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Suuri kiitos ministeri Lintilälle tästä merkittävästä askelesta biokaasun käytön edistämiseksi.

Energia- ja ilmastostrategia linjaa, että liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä tulisi vähentää vuoden 2005 tasosta 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Tavoite on kova. Biopolttoaineilla on tässä merkittävä rooli. Nestemäiset biopolttoaineet sekä biokaasu ovat käytännössä ainoa merkittävä keino laskea polttoaineiden elinkaaripäästöjä merkittävästi. Biopolttoaineiden kehittämisellä ja uutta tekniikkaa rohkeasti käyttöön ottamalla voimme myös luoda uutta työtä ja yrittäjyyttä koko maahan. On hyvä muistaa, että biokaasu ja vastuullisesti tuotettu nestemäinen biopolttoaine ovat kotimaisia energialähteitä, toisin kuin Arabiasta tai Venäjältä tänne tuotava öljy. Silti esimerkiksi biokaasun potentiaalista vain pieni osa on tuotannossa ja siitakin vain osa liikenteen polttoaineena.

Biokaasualan kannattavuus on yleisesti heikkoa. Perussyinä nousevat esiin korkeat investointikustannukset ja lopputuotteiden matala hinta. Tulevaisuuden investointien toteutuminen on monin tavoin riippuvainen poliittisista päätöksistä. Tämän esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön uudelleen laadittu uusiutuvaa energiaa koskeva EU-direktiivi liikenteen uusiutuvan energian edistämistä koskevan sääntelyn osalta. Esitys edistää vähähiilisuuden toteuttamista liikenteessä, kuten edustaja Kiviranta edellä totesi. Tämä lakiesitys lisää biokaasun kysyntää ja tuo sitä paremmin ulottuville liikennekäyttöön. Biokaasun lisääminen jakeluelvoitteeseen lisää myös biokaasun tuotantolaitosten investointien kannattavuutta — juuri sitä, mitä biokaasumarkkinoilla nyt tarvitaan. On hieno asia, että myös maatilamittaluokan laitokset voivat liittyä jakeluelvoitteen piiriin. Nämä ovat arkijärkisiä ympäristöpäätöksiä.

Biokaasu on enemmän kuin energiantuotantoa. Se on osa tehokkaampaa biomassojen hyödyntämistä. Kiertotalouden mukaisesti biomassojen tulisi kiertää nykyistä paremmin. Tämä vähentää ravinteikkaiden biomassojen päästöjä vesiin ja ilmakehään. Biokaasu tarjoaa monia ratkaisuja tulevaisuuden kiertotalousyhteiskuntaan. Se parantaa maaseudun energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta ja samalla vähentää maatalouden päästöjä.

Tämä esitys kannustaa myös synteettisten polttoaineiden kehittämiseen. Se on erittäin kannatettava.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivelä.

17.52 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Olen itse suhtautunut kriittisesti liikenteen biopolttoaineisiin, mikäli ei ole varmistettu niiden aitoa kestävyyttä, jossa ilmaston ja luonnon monimuotoisuuskysymykset on otettu huomioon. No, nyt tässä esityksessä tosiaan on kyse jakeluelvoitteen laajentamisesta biokaasuun ja muuta kuin biologista alkuperää oleviin uusiutuviin nestemäisiin ja kaasumaisiin liikenteen polttoaineisiin sisältäen nämä sähköpolttoaineet.

Jakeluelvoitteella on tosiaan mahdollista lisätä uusiutuvia polttoaineita liikenteessä ja vähentää liikenteen päästöjä nimenomaan teknologianeutraalisti ja kustannustehokkaasti. Se on myös joustava ohjauskeino, mikä on mielestäni tärkeää tällaisessa tilanteessa, jossa liikenteen teknologiat kehittyvät nopeasti. On erittäin hyvä, että muuta kuin biologista alkuperää olevat uusiutuvat nestemäiset ja kaasumaiset polttoaineet nyt sisällytetään biopolttoaineiden jakeluelvoitteen piiriin ja että niille asetetaan tämän esityksen mukaiset ilmastopäästöjen vähennyskriteerit. Tämä mahdollistaa niiden kehittämistä ja kaupallistamista

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

ja saattaa edesauttaa myös vähäpäästöisen sähkön tuotantoa ja siten Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Biokaasun ja näiden sähköpolttoaineiden ottaminen jakeluvelvoitteen piiriin laajentaa mahdollisuuksia tuottaa kestäviä uusiutuvia polttoaineita. Lisäksi on tärkeää, että se vähentää painetta vähemmän kestävien biopolttoaineiden käyttöön, koska mielestäni meidän ei pitäisi käyttää sellaisia biopolttoaineita, jotka eivät tosiasiallisesti ole kestäviä. Kestävyyssääntöä tarvitaan myös varmistamaan päästövähennysten toteutuminen biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten liikenteen polttoaineiden osalta. Kestävyysskriteerit eivät kuitenkaan sellaisenaan pelkäänsä varmista biopolttoaineiden lisääntyvän käytön vähentävän ilmastopäästöjä kestävyyskriteerien tarkoittamalla tavalla. Kyse on hyvin pitkälle siitä, kuinka biopolttoaineiden epäsuorat päästövaikutukset pystytään ottamaan huomioon kasvihuonekaasupäästöarvioissa.

No sitten on tämä toinen puoli, josta esimerkiksi YM on lausunut. Eli kun nämä liitetään kansalliseen jakeluvelvoitteeseen, niin se aiheuttaa sen, että yksittäinen kuluttaja ei voi enää esimerkiksi silloin, jos käyttää sataprosenttista biokaasua, vähentää Suomen kansallisia hiilidioksidipäästöjä, koska sitten jakelijat voivat optimoida näiden käytettyjen biokomponenttien osuuden aina jakeluvelvoitteen minimitasoon. Eli jos käyttää tällaista korkeaseoksista polttoainetta, niin se vähentää biopolttoaineiden käyttöä vastaavasti muualla, jolloin lopputulos olisi se, että kansalliset päästöt eivät vähene. [Puhemies koputtaa] Mutta biokaasulla toki on näitä merkittäviä tavoitteita. Ja kiitos, ministeri hyvin esitteli tätä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ollikainen.

17.56 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Vi diskuterar nu ändringen i lagen om främjande av användning av biodrivmedel för transport, och ett stort tack till minister Lintilä för ett bra förslag och en bra presentation.

Syftet med propositionen är att genomföra EU-direktivet om förnybar energi, och direktivet ska vara godkänt senast i juni. Långtidsmålet såväl nationellt som på europeisk nivå är att minska utsläppen från trafiken och det här hör till den helheten.

Drivmedel för bilar är en stor diskussion just nu och skapar en hel del känslor också, vilket vi har märkt i den här salen. Det här gäller i vart och vartannat hushåll och man funderar säkert på hurdant drivmedel man ska använda för sin nästa bil.

I regeringsprogrammet finns skrivningar på att satsa på biogas och det här direktivet möjliggör att det blir bättre möjligheter att använda biogas. Det här är framför allt en bra satsning sett med landsbygdsögon och det är också bra med tanke på den cirkulära ekonomin, från det avfall som kommer från primärproduktionen. I helheten ska man också tänka på det bioavfall som kommer till exempel då vi sorterar, och att man kan omvandla det till biogas.

För att öka användningen av biogas bör man avlägsna de faktorer som hindrar fortsatta utvecklings- och investeringsbeslut. En av de här stora utmaningarna som har nämnts här är just lönsamheten och just att det finns tillgång till tankningsstationer, och det här har regeringen satsat på ganska mycket på sistone. En stor del av biobränslet kommer också att användas tillsammans med fossilt bränsle.

En annan skrivning i förslaget gäller mindre producenter. De distributörer som inte annars når upp till tillämpningsgränsen kan frivilligt ansöka om att omfattas av distributionskyldigheten och det här har uppskattats väldigt mycket. Så man kan säga att det här för-

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

slaget har goda möjligheter för investeringar i Finland och kommer att använda inhemskt bränsle.

Tosiaan biokaasu on polttoainemuoto, jonka koko elinkaari tapahtuu Suomessa, ja biokaasu on myös pitkällä tähtäimellä edullisempi vaihtoehto autoilijalle, ja se on kyllä tärkeä vaihtoehto myös maaseudulle. Muun muassa meillä Pohjanmaalla on aika kattava biokaasuverkosto ja halua rakentaa laitoksia on, ja näen, että tämä on suuri mahdollisuus. Esityksessä mainitaan, että soveltamisrajan alle jäävillä jakelijoilla on mahdollisuus vapaaehtoisesti hakeutua jakeluvuorituksen alaisuuteen, ja näen, että tämä on todella hyvä asia. Kiitoksia siitä.

Tässä on myös puhuttu jonkun verran power-to-x:stä: Se on todella hyvä ja hieno asia. Siihen kannattaa panostaa, ja tässä Suomella on kaikki mahdollisuudet. Siihen kannattaa panostaa suuria tutkimusrahoja. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Torniainen.

17.59 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Iso kiitos ministeri Lintilälle tämän hallituksen esityksen esittelystä. Tätä hallituksen esitystä on odotettu ja toivottu myöskin tänne saliin, ja on hyvä hallitukselta, että hallitusohjelmaa noudatetaan nyt tältäkin osin ja viedään eteenpäin.

Tämä esitys kannustaa investoimaan nimenomaan biokaasuun ja uusien vähäpäästöisten polttoaineiden kehitykseen ja tuotantoon. Täällä nämä synteettiset polttoaineet, joita on pitkään jo kehitetty esimerkiksi vaikkapa tuolla Lappeenrannan teknillisen yliopiston piireissä, ovat varmaan niitä myöskin tulevaisuudessa. Biokaasun ottaminen jakeluvuorituksen on merkittävä askel kaasun liikennekäytön lisäämiseksi, ja tämä on iso mahdollisuus ympäri Suomea tulevaisuudessa. Jakeluvuoritukseen sisällyttäminen... [Mai Kivelän mikrofoni avautuu, jolloin puhujan mikrofoni sulkeutuu — Mai Kivelä: Anteeksi, pahoittelun!] — Nyt puheenvuoro voi jatkua ilmeisesti? — Jakeluvuoritukseen sisällyttäminen lisää biokaasun kannattavuutta tulevaisuudessa. Hyvä asia. Tämä hallituksen esitys myös luo edellytyksiä ja kysyntää sähköpolttoaineille pitkälle tulevaisuuteen, kun me katsomme tulevaisuuteen, ja täällä eduskunnassahan meidän pitää katsoa myöskin nimenomaan sinne tulevaisuuteen. Hallituksen esitys kannustaa myös yrityksiä tutkimukseen, kehitykseen ja tuotantolaitoksiin tulevaisuudessa, näin itse uskon, ja tämä on myöskin meidän yliopistoillemme mahdollisuuksien ala tulevaisuudessa. Biokaasun ja sähköpolttoaineiden tuominen jakeluvuoritukseen laajentaa omalta osaltaan mahdollisuuksia vähäpäästöiseen liikumiseen.

Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksen esityksellä on omasta mielestäni hyvä tavoite ja päämäärä, ja se voidaan oikeastaan kiteyttää siihen, että vaikkapa enemmän kotimaista uusiutuvaa kuin ulkomailta tuotavaa fossiilista tankkiin tulevaisuudessa. Se on omasta mielestäni se hyvä päämäärä tässä asiassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Honkonen poissa. — Edustaja Junnila.

18.01 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Täällä aikaisemmissa puheenvuoroissa on hyvin puhuttu biokaasusta, sen kotimaisuudesta ja tämän merkityksestä sille. Kuitenkin

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

muissa uusiutuviissa, kuten vaikka biodieselissä, tilannehan on siinä mielessä hankala, että esimerkiksi Nesteen investoinnit menivät Rotterdamiin ja samalla kuitenkin täällä sitten haluamme, että polttoaineessa olisi entistä enemmän uusiutuvia ainesosia. Tämä on tietenkin teollisesti hieman ristiriidassa.

Lisäksi useat eri tahot, mukaan lukien ministeri Harakka mutta myös useat alan järjestöt, kuten kuljettajien etujärjestö SKAL, Suomen Yrittäjät, Autoliitto ja niin edelleen, ovat nostaneet esille, että tästä joka tapauksessa aiheutuu kustannuksia etenkin valmisteverojen suhteen. Mutta tämä on kuitenkin sellainen, jota ala kannattaa, mukaan lukien edellä mainittu SKAL, ja siltä osin tämä on varmasti ihan perusteltua, koska tilanne on tällainen.

On kuitenkin huolestuttavaa, että jakeluvelvoite on korkeampi kuin EU:n määräämä taso. Tässäkin asiassa siis olemme kunnianhimoisempia.

Mutta ehkä vielä huolestuneempi olen tulevaisuudesta ja siitä, mitä nämä muut toimenpiteet tulevat jatkossa olemaan. Esimerkiksi jos kansallinen päästökauppa mahdollistetaan, niin tämä voi aiheuttaa useiden kymmenien senttien hinnankorotuksen poltonesteisiin, ja tämä olisi tietenkin toteutuessaan katastrofi. Siksi pyydänkin ministeri Lintilää harkitsemaan vielä, onko tarpeellista tehdä omia kansallisia ratkaisuja vai voitaisiinko asiassa edetä yhteisen EU-linjan mukaisesti, eikä lähdetäisi tässä asiassa hirvittävän suuressa etu-
nojojassa eteenpäin.

Lisäksi haluaisin jälleen muistuttaa tästä vinjetistä eli raskaan liikenteen tienkäyttömaksusta. Se toisi alalle selkeämmät pelisäännöt erityisesti ulkomaisen rekkaliikenteen osalta, ja silloin kotimaiset kuljetusyrittäjät olisivat samassa asemassa kuin vaikkapa idästä rajan takaa tulevat rekat. Ennen kuin lähdetään näihin fossiilivapauteen pyrkiviin ratkaisuihin, niin toivon syvästi, että myös tätä vinjettiä edelleen edistettäisiin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Lintilä, 3 minuuttia. Ja sen jälkeen käydään tämä keskustelu loppuun, vaikka nyt se puoli tuntia onkin jo käytetty. — Ministeri Lintilä, olkaa hyvä.

18.04 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Muutamia kommentteja.

Edustaja Kuposelta — joka on poistunut kyllä paikalta — hiukan yllättävä kommentti, aika negatiivinen suhtautuminen. Kyllä tämä on kuitenkin sen palautteen perusteella, mitä on tullut, esimerkiksi maaseutuyrittäjille erittäin tervetullut uudistus tähän kokonaisuuteen. Sen kustannusvaikutuksesta on arvioitu, että puhutaan ykkössenteistä vuonna 2030, ja vakaa usko on, että nämä investoinnit kompensoivat sen moninkertaisesti, eli se täytyy mieltää. Eli aivan kuten edustaja Kinnunen sanoi, kyllä tässä nyt tarkoitus on tuoda sitten uutta työtä ja yrittäjyyttä Suomeen ja työpaikkoja. Itse asiassa edustaja Ollikainen vähän tavoitteli sitä, mikä on ollut semmoinen oma lähtökohtani ja mikä mielestäni tässä pystyy erittäin hyvin toteutumaan, eli ”suunniteltu Suomessa, valmistettu Suomessa ja omistettu Suomessa” — tämä kokonaisuus tulee täällä biopuolella verrattain hyvin onnistumaan. Edustaja Torniainen viittasi esimerkiksi LUTiin eli Lappeenrannan yliopistoon, joka on tehnyt aivan äärettömän hienoa työtä tässä, ja tässä mielestäni yhdistyy erittäin hyvin tutkimustieto, tuotekehitys ja, voiko sanoa, sen jalkauttaminen kentälle. Eli tämä kokonaisuus on erittäin hyvä sen puoleen.

Edustaja Junnilalle sanon, että ei kannata nyt tätä sotkea kyllä sitten Nesteen ratkaisuihin. Tällä ei ole mitään tekemistä Nesteen ratkaisuitten kanssa, ei yhtään mitään. Ja tämä

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

jakeluvaikeuksien meillä jo on olemassa, nyt tämä otetaan vain mukaan sinne jakeluvaikeuksien piiriin. Ei tässä olla poistamassa mitään, vaan tämä pääsee siihen mukaan. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Ja kyllä Neste on tehnyt ihan omat päätökset ihan omista lähtökohdista, ja väitän, että se jälkihoito, jota Naantalissa siellä teillä tehdään, on tehty niin hyvin kuin se näissä olosuhteissa on mahdollista.

Vinjetistä en osaa sanoa. Se ei kuulu omalle kontolleni ja omalle ministeriölleni.

Sen voin sanoa ja antaa pienen, voisiko sanoa, ennustuksen tähän loppuun: tämä sähköisten polttoaineiden rooli tulee kasvamaan huomattavasti nopeammin kuin mitä me kuviteltiin vielä pari vuotta sitten, eli tämä vety nousee erittäin lujaa. Minä itse huomasin sen silloin, kun Saksan puheenjohtajuuskausi alkoi. Minä kävin kollegani Peter Altmaierin kanssa pitkän puhelun, tunnin puhelun. Hänet tunnen jo edelliseltä kaudelta, ja hän kertoi siitä, paljonko Saksa tulee panostamaan vetypuolelle power-to-x. Minä veikkasin aikaisemmin, että siihen, kun se tulee, on 20—30 vuotta, ja nyt minä joudun tiputtamaan siitä 10 vuotta pois. Itse asiassa täytyy sanoa, että pari viikkoa sitten kävin itse ajamassa vetyautolla, ja ei se huono ole, mutta tankkauspaikka on vähän kaukana, kun se on Arlandassa — muuten hyvä auto.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, hienoa. — Ja sitten edustaja Harjanne.

18.08 **Atte Harjanne vihr:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä, vastauksista ja useille kollegoille hyvistä puheenvuoroista — edustaja Ollikainen, Elo ja Kivelä, erinomaisia pointteja.

Jakeluvaikeuksien on siitä hieno mekanismi, että se sitouttaa kaikki kuluttajat ja yritykset toteuttamaan sitä tavoitetta, joka ikään kuin toteutuu varmasti, mutta sen kääntöpuolella on sitten tämä, minkä edustaja Kiveläkin nosti, eli yksittäinen kuluttaja tai yritys puolestaan ei voi omilla valinnoillaan enää kirittää sitä tavoitetta. No, ministeri ehti poistua, mutta olisin toivonut, että tästä voisi valmistella kenties jotain mekanismeja ja miettiä, millä voisi yhdistää molempien parhaat puolet. On selvä, ettei valistuneiden kuluttajien ja yritysten vastuuseen luottaminen itsessään riitä, mutta siitä voi saada voimaa ja lisävauhtia näiden tavoitteiden saavuttamiseen ja niiden ylittämiseen.

Biomassa on rajallinen polttoaineiden lähde, ja yleensä polttaminen on se viimeinen asia, mihin biomassaa kannattaa käyttää. Jo nykyisen raaka-ainepohjan kestävyys on sinänsä kyseenalainen kokonaisuudessaan, se on pohdinnan alla, ja on tärkeitä seurata, kun näitä tavoitteita on ja ne etenevät, mikä se kokonaisvaikutus siinä on. Suomessahan valmistetaan käsittääkseni paljon biopolttoaineita ulkomaisista tuontiraaka-aineista, eli sekin kuvaa sitä rajallisuutta.

Biokaasu on myös rajallinen, mutta siinä potentiaalia on vielä paljon hyödyntämättä. Ja se on hyvä, että se on tässä nyt mukana näillä äsken mainitsemissani ehkä pienillä reunaehdoilla. Kuitenkin sillä on rajansa, kuinka paljon meillä biokaasua on mahdollista ja kannattavaa tehdä ja kuinka paljon sitä kannattaa liikenteessä mahdollisesti käyttää. On tärkeitä, että eri käyttötarkoitukset ovat aika neutraalisti tässä rinnakkain.

Sähkölaitteilla ei ole tällaista rajoitetta, eli niitähän voi tuottaa periaatteessa vaikka ilmasta loputtomasti, se vain kysyy sähköä. Ja tämä on yksi asioista, joka tulee ajamaan sitä kasvavaa sähkön tarvetta, ja olisi hyvin tärkeä tiedostaa, kun näitä päätöksiä kohti sähköistämistä tehdään, että siellä on valtava kysyntä ja tarve kasvavalle sähkönkäytölle, ja tietysti puhdasta ja päästötöntä sähköä pitää käyttää.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Lisäksi huomauttaisin, että tästä sähköpolttoaineesta kannattaisi kyllä leikata kokonaan tämä yhteys siihen uusiutuvaan energiaan, koska meillä on erikseen päästökauppa, joka ohjaa sitä energiasektoria. Se sähkö tulee pistorasiasta. Meillä on päästötöntä sähköä, joka ei ole uusiutuvaa, ja ei kannata mutkistaa tätä mekaniikkaa tässä yhtään ylimääräistä vaan edistää sähköpolttoainetta ja sen tuotantoa niin, että se korvaa meillä fossiilisia polttoaineita.

Mutta kaiken kaikkiaan sinänsä hyviä, puollettavia asioita on esityksessä. Olennaista on kuitenkin seurata seuraavan kymmenen vuoden aikana, kuten sanoin, mikä tämä biopolttoaineiden ja bioenergian kasvun kokonaisvaikutus on, ja reagoida siihen. Erityisesti huolettava vaikutus luonnon monimuotoisuuteen. [Mai Kivelä: Hyvä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Vestman.

18.11 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Sähköpolttoaineet kehittyvät nopeasti, ja niillä on merkittävä potentiaali liikenteen päästöjen leikkaamiseksi järkevästi ilman autoilijan kohtuutonta kurittamista. Power-to-x-tekniikalla voidaan valmistaa synteettisiä polttoaineita ilman hiilidioksidista ja vedestä vähähiilisesti tuotetun sähkön avulla. Valmistusprosessi on päästötön, ja siinä sidotaan ilmakehään päätyvää hiiltä uusiokäytettäväksi energiaksi. LUT-yliopiston projektin arvioiman perusteella hiilidioksidin talteenotto ilmakehästä ja savupiipusta on välttämätöntä, jotta maapallon keskilämpötilan nousua vuosisadan loppuun mennessä voidaan rajoittaa 1,5 asteeseen celsiusta. Laskelman mukaan, jos kaikki biopohjaiset hiilidioksidipäästöt Suomessa sijaitsevista metsäteollisuuslaitoksista otettaisiin talteen, voitaisiin niistä tehtävillä synteettisillä polttoaineilla kattaa Suomen tieliikenteen polttoainetarve kokonaisuudessaan. Asiantuntija-arvioiden perusteella synteettisiä polttoaineita voitaisiin valmistaa myös kilpailukykyiseen hintaan.

Ministeri Lintilä on vastauksessaan kirjalliseen kysymykseeni todennut, että synteettiset polttoaineet voitaisiin luokitella uusiutuvan energian direktiivin toimeenpanossa jakeluvuorituksen piirissä uusiutuvaksi vuoden 2022 alusta alkaen. Nyt kuitenkin hallitus on esittämässä, että synteettiset polttoaineet tuotaisiin jakeluvuorituksen piiriin vasta vuoden 23 alusta. On vaikea ymmärtää, miksi hallitus ei ole pyrkinyt edistämään puhtaan kotimaisen sähköbensan tuotannon ylösajoa mahdollisimman nopeasti. On harmillista, että ministeri ei ole enää keskustelussa paikalla. Tähän olisi ollut tärkeää saada selvennystä.

EU:n käyttämä energiatuotantomuotojen luokittelu eli taksonomia määrittää sen, miten eri tavoin tuotettuja energian tuotantomuotoja kohdellaan unionin politiikassa ja direktiivivelvoitteiden suhteen. Ydinvoimalla tuotettu sähkö on erittäin vähähiilistä, mutta EU:n taksonomia uhkaa suhtautua ydinsähköön silti vähemmän myönteisesti kuin aurinko- ja tuulivoimalla tuotettuun sähköenergiaan — näin, vaikka tieteellisiä perusteita ydinsähkön rajaamiseksi kannusteiden ulkopuolelle ei ole. Myös julkisuuteen vuodettu komission tieteellinen raportti arvioi, että ydinvoima olisi perusteltua luokitella EU:n taksonomian piirissä kestäväksi.

Ydinvoimalla tuotetut synteettiset polttoaineet voivat olla Suomelle suuri mahdollisuus. Jo lähitulevaisuudessa Suomen ydinvoimatuotantokapasiteetti tulee kasvamaan. Ydinvoimalojen kylkeen asetettavilla elektrolyysereillä voitaisiin tuottaa merkittäviä määriä uusiutuvaa sähköä. Vähähiilinen ydinsähkö olisi järkevää ohjata tieliikenteen päästöjen vähentämiseen.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

Arvoisa puhemies! Biopolttoaineet ovat uusiutuva vaihtoehto eri liikkumismuotojen energianlähteeksi, mutta niiden ydinhaaste on raaka-ainepohjan rajallisuus, kuten tässä keskustelussa ollaan kuultu. Kestävät raaka-aineet ovat pääosin jo nyt käytössä, ja lisäpotentiaali raaka-aineiden osalta on erittäin rajattu. Samasta kestävien materiaalien ja energialähteiden raaka-ainepoolista ei pystytä ammentamaan jokaiselle sektorille. EU:n direktiivimuutokset ovat yhdessä Suomen kansallisesti tiukan jakeluelvoitteen kanssa nostamassa bensan hintaa joidenkin arvioiden mukaan jopa 68 senttiä litralta. Toivottavasti hallitus ei aio entisestään nostaa jakeluelvoitteen tasoa, kuten on väläytetty. Suomen ei pitäisi ylikireillä kansallisilla omilla tavoitteillaan leikata suomalaisten ostovoimaa ja haitata maamme kilpailukykyä.

Suomea tulee joka tapauksessa haittaamaan uusiutuvan energian direktiivin rajoitus paisto- ja eläinrasvaperäisistä biopolttoaineista. Hallituksen esityksen mukaan käytettyjä paistorasvoja ja eläinrasvoja koskevat uudet rajoitukset voivat periaatteessa nostaa jakelijoiden kustannuksia tulevaisuudessa, jos näitä joudutaan korvaamaan kalliimmilla biopolttoainevaihtoehtoilla velvoitetasojen noustessa. Alan asiantuntijoiden mukaan hinnat tulevat nousemaan tämän rajoitteen vuoksi. Kansallisen poikkeuksen hakeminen, siltä osin kuin se direktiivin mukaan on mahdollista, on aivan kriittistä Suomelle.

Se, mihin tämän keskustelun aikana ei ole vastattu, on se, miten hallitus aikoo ratkaista uusiutuvien biopolttoaineiden materiaalivajeen ja siitä johtuvan hinnannousun. Toivon todella, ettei hallitus nosta jakeluelvoitetta nykyisestä, kuten on tuotu esille. Sen maksaisivat suomalaiset bensapumpulla, ja pahimmillaan siitä kärsisi ilmasto ja luonnon monimuotoisuus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kalli — edustaja Kalli poissa. — Edustaja Mäenpää.

18.16 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Nyt kun käsitellään jakeluelvoitetta, niin haluan lyhyesti tuoda oman näkemykseni tähän asiaan. Uskon vahvasti siihen, että tulevaisuuden polttoaineet meillä on vety ja biokaasu. Se, millä tavalla biokaasua voitaisiin edistää, on tämmöinen... Biokaasun puhtautta määritellään sillä, mikä sen metaaniluku on. Suomi on kopioinut sen käsittääkseni Ruotsista, että tämmöisellä huoltoasemalla tai jakelupisteellä myytävän biokaasun metaaniluvun pitää olla 90. Se tarkoittaa sitä, että sitä kaasua on tavallaan jouduttu käsittelemään ja puhdistamaan sillä tavalla, että se metaaniluku on saatu suuremmaksi. Tämä on minun tietojeni mukaan aivan turhaa, koska nykyiset käytössä olevat kaasuautot toimivat huomattavasti pienemmällä metaaniluvulla, joka on noin 70. Jos pystyttäisiin alentamaan tätä metaaniluvun määrää, niin tämä tekisi huomattavasti edullisemmaksi ja huomattavasti helpommaksi valmistaa tieliikennekäyttöön biokaasua. Arvoisa puhemies, tämä oli se asia, minkä halusin nostaa esille, sen, että meidän ei kannata itse vaikeuttaa omilla säännöillämme, turhilla säännöillä, biokaasun yleistymistä. En ihan täysin ymmärrä tätä nykyistä sähköautovillitystä, jota ajetaan niin kuin käärmettä pyssyyn niin sanotusti. [Tuomas Kettusen välihuuto] Meidän pitäisi odottaa sillä tavalla, että tekniikka kehittyy, eikä saa lähteä liian aikaisin näitä asioita omilla määräyksillä kiristämään.

Suhtaudun erittäin myönteisesti kyllä tähän biokaasuun, [Tuomas Kettusen välihuuto] ja näkisin itsekkin siinä semmoisia asioita, että... Valitettavasti siitä on vain puhuttu, erityisesti keskustapuolue on puhunut siitä vuosikymmeniä, mutta mitään asian eteen ei ole tehty,

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

vaan on jonkinlaisessa kiimassa vain käytetty tukirahoja tuulivoimaan. Mielestäni olisi ollut paljon järkevämpää biokaasun kehittäminen ja tukeminen sillä tavalla, että kun me tehdään biokaasua, niin me tehdään siinä rinnalla myös ympäristöteko. Me saadaan siinä rinnalla tämmöistä hyvää, ravinteikasta kasvien kasvua nopeuttavaa lannoitetta. Me ollaan ehkä vähän niin kuin takamatkalla tässä. Tämä olisi pitänyt aikaisemmin jo oivaltaa ja hyödyntää sitä. Elikkä tämmöisen biokaasulaitoksen, jossa tuotetaan polttoainetta sähköntuotantoon tai johonkin muuhun, rinnalla saadaan semmoista lannoitetta, jossa typpi on paremmassa asennossa, ja se olisi ollut ympäristöteko.

Arvoisa puhemies! Tässä tämä minun ideani nyt oli. Tietenkin siinä on haasteita tämän eteenpäinviemiseksi. Mutta esimerkiksi kotipaikkakunnallani Ilmajoella, jossa on valtava sianlihan tuotantoa ja maataloutta, tällainen tuotannon kehittäminen, yhteisen biokaasulaitoksen rakentaminen esimerkiksi kaukolämpökeskuksen viereen ja sinne lannan kuljettaminen olisi erittäin fiksua, vaikka sitten tavallansa putkea pitkin. Näin toimitaan muun muassa Tanskassa, ja silloin pystytään hyödyntämään mahdollisimman hyvin tämä tuotettu biokaasu.

Mutta tästä nyt hallitukselle viestinä toivon sitä, että tutkitte tämän asian, voidaanko Suomessa tätä metaanilukua tiputtaa alemmas siitä 90:n tasosta, jolla kuitenkin nämä kaasuautot toimivat. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

18.22 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Tosiaan keskustelussa on lakiesitys biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi muiksi laeiksi myös.

Puhemies! Kyllä minä ilolla tätä kaasukeskustelua olen kuunnellut ja totean, että biokaasun ottaminen nyt tähän jakeluvoitteen piiriin on merkittävä askel kaasun liikennekäytön lisäämiseksi. Tuossa edustaja Mäenpää käytti puheenvuoron ja totesi, että Suomen Keskusta on tätä ajanut pitkään, ja niin on, ja vihdoinkin ja viimein se tulee nyt tänne isoonkin saliin käsittelyyn. Haluan kiittää ministeri Lintilää ja hallitusta, että vihdoinkin ja viimein tämä esitys on täällä eduskunnassa.

Tuossa edustaja Mäenpää toi ansiokkaassa puheenvuorossaan esille myös maatilat. Tämä esityshän on valmisteltu nyt niin, että myös maatilamittaluokan laitokset voivat siten liittyä tulevaisuudessa tähän jakeluvoitteen piiriin.

Tämän jakeluvoitteen lisäämisen myötä biokaasulle nyt asetetaan vero. Tästä pikkusen olen hieman eri mieltä. Enemmän olisin sillä kannalla, että jopa jonkinäköistä kompensatiota luotaisiin siihen, että maatilat laittaisivat niitä biokaasulaitoksia pystyyn, ja hieman kriittisesti suhtaudun siihen, että tässä alussa varsinkin biokaasulle asetetaan vero.

Pääasia on, että tämä esitys nyt on tänne tullut, ja tätä ilolla tervehdin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 255/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 8/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 20.4.2021 pidettävään täysistuntoon.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 16/2021 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 9/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 20.4.2021 pidettävään täysistuntoon.

9. Muu asia: Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta

Muu asia M 6/2021 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 8/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 15.4.2021 pidettävään täysistuntoon.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 41/2021 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 4/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 15.4.2021 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 41/2021 vp

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään torstaina 15.4.2021 klo 18.40. Täysistunto lopetettiin klo 18.26.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola